

Älvborgarna

NR 1 • 2016

KORUM PÅ KÄNSÖ FÖR SÖDRA SKÄRGÅRDEN

- **Skaftö – ny resurs**
- **FömedC rapporterar**
- **Debattartiklar**
- **Göta Hvundkompani**
- **Hemvärnsrådet**
- **Kviberg och hästarna**

Författaren med fanvakt ur 1. Sjukhuskompaniet. Foto Ulrika Roos/Försvarmakten.

Då har tiden kommit att summera ytterligare en vårtermin. Jag tänkte ta tillfället i akt att se tillbaka på det gångna halvåret och även förmedla några tankar om framtida verksamhet.

KONTAKTUPPGIFTER

ÄLVSBORGARNA är ett samarbete mellan Göteborgs garnison/Försvarmakten, Elfsborgsgruppen/Försvarmakten (kontaktperson Hanseman Samuelsson, 031-69 21 82), Kungliga Älvsborgs Regementes Kamratförening (kontaktperson Lars Rehn, 033-41 49 43) och Göteborgs Garnisons kamratförening (kontaktperson Kaj Modig, 0708-26 54 80). Vidare medverkar traditionsföreningarna genom FVMA (kontaktperson Torgny Allvin, 0722-11 60 90). Ansvarig utgivare är Bosse Andersson.

Redaktör är Peter Andersson/
Erik Pousar, Göteborgs Garnison,
Box 5155, 426 05, V Frölunda.

Layout: Sandstens 2016
Tryckt inom EU av
Sandsten Tryckeri AB 2016

Tidningen stöds av Föreningen
för Göteborgs Försvär.

Omslagsbilden visar korum på
Känsö som Garnisonen inbjöd till.
Se notis på sid 4.
Foto Göteborgs garnison.

I föregående nummer betecknade jag den av Riksdagen beslutade inriktningspropositionen som den enskilt viktigaste händelsen under föregående år. Den uppfattningen har jag fortsatt och jag kan konstatera att det pågår en hel del aktiviteter för att omsätta inriktningen i faktisk verksamhet. Det mest påtagliga är arbetet med Försvarmaktens framtidsbild, populärt kallad FM 2025.

För oss på garnisonen har arbetet hittills karaktäriserats av kartläggning av lokala förhållanden med anledning av de av ÖB prioriterade förändringsområdena. Det mest påtagliga projektet är översynen av organisationen på försvarsmedicinska enheten, där understöd med utbildning och träning av den försvarsmedicinska funktionen i hela insatsorganisationen står i fokus. Översynen skall vara klar under hösten med inriktningen att eventuell omorganisation skall ske vid årsskiftet.

Göteborgs regemente?

Ett annat av de prioriterade förändringsområdena handlar om att öka medborgarnas kunskap och förståelse för vår verksamhet och våra förmågor. En komponent i detta utgörs enligt min mening av namnfrågan. Vi är nog alla överens om att Försvarsmedicincentrum inte på något bra och heltäckande sätt beskriver den verksamhet som idag bedrivs på Kåringberget. Efter många och långa diskussioner har vi i min ledningsgrupp enats om att föreslå namnet "Göteborgs Regemente med Försvarsmedicincentrum". Jag är väl medveten om att namnet är långt men det svarar ändå upp mot kravet på lokal och historisk anknytning, samtidigt som det talar om vad

som trots allt är huvudverksamheten vid förbandet. Jag uppmanar återigen alla som har en åsikt i frågan att komma in med kommentarer på förslaget namn, liksom idéer om hur frågan kan drivas vidare. Sänd dina åsikter till exp-fomedc@mil.se

Nåväl, organisationsöversyner och namnbyte i all ära, men vi måste alla utifrån var och ens förmåga och oavsett var vi befinner oss i organisationen tillsammans arbeta mot visionen "Ett starkare försvar, möter varje hot, klarar varje utmaning." Vi ska ständigt visa att vi är tillgängliga, kompetenta och trovärdiga i det vi gör.

Cold Response 2016

Så några ord om våren som gått. Den enskilt största övningen för vår del var deltagandet med sjukhuskompaniet i övningen Cold Response som genomfördes i Norge under mars månad. Övningen genomfördes som ett mycket lyckat "experiment", med norsk medicinsk personal tjänstgörande inom ramen för det svenska sjukhuskompaniet. Det kom mycket positiva kommentarer efter övningen och vi får se hur ett eventuellt fortsatt samarbete skall bedrivas. Se artiklar i detta nummer om Fältsjukhuset och Elfsborgsgruppens kockgrupp.

Utan att nämna några enskildheter måste jag återigen uttrycka min glädje och stolthet över de insatser som görs inom ramen för hemvärnsverksamheten. Denna bedrivs med mycket hög svansföring, samtidigt som inflödet av nya soldater är fortsatt högt! Det är också mycket glädjande att en av de fyra granatkastarplutonerna som tilldelas Hemvärdet kommer att hamna inom Göteborgs garnison.

ÖB blev vid besöket hos oss i april positivt förvånad över all kvalificerad verksamhet som bedrivs på garnisonen. Här pratar han med elever på instruktörsutbildning för stridsjukvårdare. Foto Ulrika Roos/Försvarmakten.

Återigen starkt jobbat av Elfsborgsgruppen och alla bataljonerna!

Jag vill i det här sammanhanget även lyfta fram verksamheten som bedrivs i Linköping. Av naturliga, geografiska skäl får inte aktiviteterna där riktigt samma uppmärksamhet som de som bedrivs här på Västkusten, men jag kan garantera att verksamheten på bägge sektionerna i Linköping bedrivs med en hög grad av professionalism och inte minst entusiasm.

Trots över lag positiva resultat kvarstår ett antal utmaningar. Tyvärr måste jag konstatera att bemanningsläget när det gäller sjukvårdspersonal till Mali fortsatt är en källa till oro, trots närmast heroiska insatser från både sjukhuskompanierna och Bemanningsavdelningen vid Försvarsmedicinska enheten. Likaså har vi inte fullt ut kommit tillrätta med materielsituationen i Försvarmakten, även om en viss ljusning kan skönjas.

Känsö

Tyvärr gick det inte att få till stånd ett långsiktigt arrendavtal med Brännö när det gäller Känsö. Då det avtal som Fortverket och styrelsen för Brännö Bys Samfällighetsförening var överens om förkastades av årsstämman på Brännö anser nu Fortverket att expropriering av ön är den enda möjliga

vägen framåt. Jag beklagar detta djupt då både min stab och jag personligen lagt ner en mycket energi på att få till avtalet. Nu är det dock som det är och vi får koncentrera oss på att bibehålla goda relationer lokalt, även i det nya läget. Det mycket välbesökta, av garnisonen och Styrso församling gemensamt anordnade korumet på Känsö i pingsthelgen tycker jag kan ses som ett gott tecken. Det är min strävan att evenemanget skall permanentas och genomföras årligen.

På det positiva området kan vi också konstatera att den ansträngda situationen när det gäller skjutmöjligheterna i garnisonen förefaller gå mot en lösning. Såväl bullerdämpande åtgärder på Östra skjutbanan som en ny skjuthall inne på området finns nu med i infrastrukturplanen. Även ett antal åtgärder för att förbättra möjligheterna att förvara materiel finns med i planen.

Vad händer nu?

Vad ser vi då framför oss det kommande halvåret? Förutom fortsatt arbete med implementering av FM 2025 utgörs en av de mer resurskrävande aktiviteterna av fortsatt och fördjupat planeringsarbete mot storövningen Aurora, som genomförs hösten 2017. Övningen kommer att bli den första försvarsmaktsövningen som genom-

förs sedan 1993 (!) och kommer att innebära en ordentlig kraftansträngning för garnisonen. Förutom att sjukhuskompaniet skall delta och att vi naturligtvis skall svara för de försvarsmedicinska momenten i hela övningen har vi fått ansvar för den del av övningen där Vårdlandsstödsavtalet med NATO skall övas. Avsikten är att ett antal utländska förband skall anlända till Göteborg för vidare befordran in i landet. Planeringen är ännu i sin linda och jag lär få anledning att återkomma i frågan i kommande nummer.

Jag vill i det här sammanhanget återigen påminna om att vi planerar för försvarsmaktsdagar med informering och rekryterande aktiviteter i början av september 2016 i samband med Tall Ships Regatta i Göteborg. Vi kommer att både synas och höras i anslutning till diverse arrangemang i Frihamnen, så vik första helgen i september för ett besök hos oss.

Med dessa ord vill jag tacka alla för goda insatser under våren, uttrycka min förhoppning om en avkopplande semester och hälsa välkommen åter till nya spännande uppgifter efter sommaren.

**ÖVERSTE PETER ADOLFFSSON
CHEF FÖRSVARSMEDICINCENTRUM
OCH GÖTEBORGS GARNISON**

VINTERUTBILDNING 2016 VID 17. BEVAKNINGSBÅTKOMPANIET

Förflyttning medelst skidmarsch

Kompaniet genomförde grundläggande vinterutbildning i Arvidsjaur veckorna sex och sju. Perioden bjöd inledningsvis på mildväder med tö för att så småningom övergå till mestadels fint vinterväder med 5-10 grader kallt dagtid.

Vinterutbildningen genomfördes i enlighet med Försvarsmaktens vinterenhets (FMVE) publikation "Vinterförmåga 2017". Utbildningen omfattade människan i kyla (upp-rätthållande och ökande av fysiskt stridsvärde, närings- och energiintag, vätska och vila/återhämtning med kvalitet samt hypotermiövning isvak), vintersoldat (vapentjänst

vinter, grundövningar/PEK och färdighetsskjutning, grunder enskild soldats strid med Ak &/eller PSG, grups/trops strid med Ak 5 i anslutning till egen gruppering, strid från stridsställning, sammanstöt vid skidmarsch). Förflyttning (med skidor och snöskor samt användande av pulka, rutiner vid marsch, orientering/navigering i vintermiljö). Förläggningstjänst (patrulltält samt ensamförläggning/ensamdygn med reglementerad utrustning). Grunder i planering av insats i vintermiljö, säkerhetsmässiga överväganden med stöd av SäkL.

Utbildningen avslutades med en

Hypotermiövning – på väg ner i vaken.

dygnslång utbildningskontroll där i princip samtliga i utbildningen ingående moment prövades.

17. Bevakningsbåtkompaniet vill tacka FMVE, Servicecenter Arvidsjaur, övnings- och skjutfältsavdelningen Arvidsjaur och Servicecenter Göteborg m.fl. för allt stöd i samband med kompaniets vinterutbildning. Övningsledningen vill även berömma befälslaget och soldaterna för en väl genomförd utbildning.

JONATAN LARSSON
ÖVNINGSLEDARE VINTER

Omslagsbilden

I samarbete med Svenska kyrkan hade Göteborgs garnison arrangerat utflykt med gudstjänst på Kängö på pingstdagen, nära nog exakt 200 år efter karantänsstationen började byggas 1816. Garnisonens pastor Jerker Schmidt ledde korumet assisterad av Hemvärnets Musikkår Göteborg, Styrös kyrkokör och socknens kyrkoherde Agneta Olsson.

Ca 200 intresserade personer transporterades ut till Kängö med hjälp av garnisonens båtar och Börjessons sjötaxi. Det blev en stämningsfull upplevelse i det något bistra vårvädret, men med det hotande regnet blev det som tur var inte mycket av.

Efter gudstjänst, sång och musik blev vi bjudna på smörgås och kaffe

i de fina lokalerna vid den stora gräsmattan – en gammal grumse-damm från sillperioden 1747-1809. Så tog guiderna över och visade oss runt på den sköna ön i olika grupper. En fantastisk upplevelse för alla öbor som inte varit här tidigare. Ett fint initiativ som alla hoppades kunde bli en tradition.

PETER ANDERSSON

BORDNINGSTROPPEN DELTOG I TRIDENT JUNCTURE 15

Bevakningsbåtskompaniets bordningstropp har deltagit i övning Trident Juncture 15, vilket är den största Nato-övningen på över tio år och som genomfördes i Medelhavet. Totalt deltog 37 länder i övningen, med sammanlagt 36.000 soldater och sjömän.

Övningen syftade främst till att testa Natos förmåga att leda och genomföra större sammansatta insatser, men även partnerskapsländer och andra observatörer deltog. Scenariot i Trident Juncture bygger på en konflikt i Östafrika, men övningen är överförd till områden främst i Spanien, Portugal och Italien och för den marina delen runt Gibraltar sund.

För troppeu innebar övningen att vi med större delen av personalen, totalt 15 man, mönstrade ombord på den holländska fregatten HMNLS Tromp, vid marinbasen i Den Helder. Efter losskastning gick resan mot Cadiz i Spanien, där ett kortare stopp genomfördes. Under resan till Cadiz genomförde troppeu mest egna övningar i genomsök, klättring och firning ombord. Efter Cadiz påbörjades CET/FIT-fasen (träningssmodeller), där vi började samöva med fartyget för att jobba ihop våra rutiner med deras. Under denna fas genomfördes grundläggande övningar med fartygets RHIB-båtar (Rigid Hull Inflatable Boat) och ett antal bordningar. Dessa genomfördes både på andra nationers örlogsfartyg och på civila handelsfartyg på färd genom Gibraltarsund, som kunde ge oss värdefull information om handelssjöfartens situation i området.

När vi och fartyget samövats, påbörjades den tillämpade delen av övningen. Tyvärr genomfördes endast en bordning under denna fas, då fartyget även löste en mängd andra uppgifter såsom ubåtsjakt, NGS (Naval Gun Support) och luftförsvaret vid amfibieoperation.

För oss är det andra gången som vi övar med ett holländskt fartyg och vi tar alltid med oss nya erfarenheter efter vårt samarbete. Holländska marinen är över lag ganska duktiga på bordningsoperationer, med väl inarbetade rutiner och lång erfarenhet från bland annat EU:s anti-piratoperation utanför Somalia, samt nationella anti-drogoperationer i Karibien.

KAPTEN MAGNUS AUGUSTINSSON
CHEF BORDNINGSTROPPEN.

Troppeu bordar ett handelsfartyg, foto FM

Vid patrulltjänst medförs hela utrustningen

Efter genomförd och godkänd GMU genomförde under hösten och första kvartalet i år kompaniet Grundkurs Amfibie (GK AMF), för de nyanställda på kompaniet. Majoriteten av eleverna rekryterades direkt ur en gemensam GMU som genomfördes tillsammans med Bevakningsbåtskompaniet. De soldater som kommer utifrån har genomfört GMU/värnplikt på annat håll och flera har tidigare varit anställda på olika förband.

Målsättningen för kursen är att soldaterna skall kunna ingå som skytt i en grupp och strida inom ramen för en amfibieskyttepluton. Fysiskt stridsvärde är ett återkommande moment i kursen, där soldaterna ökar förmågan till fysisk belastning efter GMU och genomför bl a marschträning, snabbmarsch och stockfys i syfte att bättre kunna genomföra tung förflyttning med bibehållet stridsvärde, samt att klara de kommande utbildningskontrollerna som är en av flera delar för att erhålla kompaniets utbildningstecken.

Efter juluppehållet har soldaterna genomfört grundläggande vinterutbildning i Arvidsjaur, där de lärt sig grunder i skidteknik, skytte, strid på skidor och förläggningstjänst i form av övernattning i enmanstält samt tält-12. Soldatfärdigheterna har gnuggats i en miljö där temperaturen krupit ner mot minus 30-strecket och alltså inte var särskilt förlåtande.

Efter vinterutbildningen har fokus legat på strid i grupps storlek, där soldaterna gått igenom stridsformationer och stridsförflyttningssätt. De har utsatts för olika typer av situationer där de hamnar i duell, förhand eller efterhand och får ta beslut om att dra sig ur eller ta terräng. Dessa moment genomförs inledningsvis med lös ammunition och övergår till skarp under skjutveckorna.

I slutskedet av utbildningen genomförs en grundläggande patrullkurs som förbereder soldaterna för kommande utbildningar på respektive plutoner. De grunder som soldaterna lär sig är enskild individs uppträdande i en säkpatrull, där fokus läggs på fältmässighet, patrullsstrid – som skiljer sig från vanlig skyttestrid, grundläggande utbildning på motståndaren och dennes utrustning, samt att soldaterna för första gången måste ta hänsyn till en ny medlem i patrullen; hunden.

Patrulltjänsten är krävande i så måtto att man oftast uppträder autonomt och tvingas ofta därför att medföra egen utrustning för att klara de tilldelade uppgifterna. Det ställs även högre krav på uppdragstaktik varvid patrullchefen förväntas kunna leda patrullen under en längre period och snabbt kunna växla i olika grader på konfliktskalan. Efter avslutad grundkurs har soldaterna fördelas ut på kompaniets olika plutoner och därefter påbörjat sin befattningsutbildning.

1.SERG
JOSEPH ISSA

Lag- ledningsfartyg HMS Skaftö (17)

HMS Skaftö är 36 meter lång

17. Bevakningsbåtkompaniet har tillförts Lag- ledningsfartyget HMS SKAFTÖ, som under drygt ett års tid har legat på Ö-Varvet på Öckerö för

ombyggnation och modifiering. Fartyget är ursprungligen ett minröjningsfartyg typ Styrso men blir nu ett eget typfartyg.

HMS SKAFTÖ ska betjäna kompaniledning och stab i ledningen av förbandet. Ombord finns nya samband- och ledningsstödsystem, utrymmen för planering och ledning samt nytt ROV-system för undervattensoperationer. Fartyget ska även kunna tillaga och utspisa varm mat till hela kompaniet.

Besättningen har under ombyggnationstiden till stor del varit inblandad i det arbete som skett ombord. Detta jobb har skett tillsammans med representanter från FMV och personal från

Vår ROV med sin långa manöverkabel

FAKTA

HMS Skaftö

Längd över allt: 36m
 Bredd: 7,9m
 Djupgående: 2m
 Displacement: 200ton
 Fart: 14kn
 Besättning: 14

Med lagfartyg avses service och underhåll till sjöss

ROV, Remotely Operated underwater Vehicle, fjärrstyrd obemannad undervattensfarkost

Skaftös vapen

Ö-Varvet. HMS SKAFTÖ ska nu rustats, besättningen ska utbildas och systemen ska avprovvas. Då ni läser detta har fartyget överlämnats till förbandet vid en enklare ceremoni den 25 maj.

FREDRIK GUNNARSSON
FARTYGSCHEF HMS SKAFTÖ
FOTO S HOFFSTEN

Kalendarium hösten 2016

När	Vad/vem/var – Öppen mäss=Älvsborgsmässen	Anm
08-20	Torpafton vid soldattorpet. I 15 Kamratförening	Trivselkväll
08-23	NOAK-träff i Bohussalen. Läs om NOAK på sid 9	NOAK
08-24	Öppen mäss Grillkväll/försvarsafton/föredrag.	Garnisonssällskapet
08-27	Regementets dag, I 15 Borås	FM, frivilligrörelsen och historiska föreningar
08-31	Minneshögtid efter förlisningen av Barbara.	Göteborgs garnisons kamratförening
09-03	Tall Ships Regatta i Frihamnen 3-6 sept	FM-förband deltar
09-07	Öppen mäss Föredrag	ROSIG
09-13	Pubafton och trivselkväll I 15 mäss	
09-21	Öppen mäss Föredrag	NOAK
09-28	Öppen mäss	42. hvbat KFÖ
09-29	Föredrag med efterföljande middag. I 15 kamratförening. I 15 mäss.	Föredragshållare ej klar
10-05	Öppen mäss Föredrag	SFRO
10-08	Regementsmarschen Fristad Hed till I 15 kaserter till minne av regementets flytt 1914.	Deltagarmedalj utdelas. Musikkår, Hv samt historiska föreningar
10-19	Öppen mäss Föredrag artilleriets framtid	FVMA årsmöte
10-22	Höstmiddag I 15 mäss	
10-27	Föredrag med efterföljande middag I 15 kamratförening. I 15 mäss.	Föredragshållare ej klar
11-15	Pubafton och trivselkväll I 15 mäss	
11-17	Öppen mäss. Höstärta. Mässen julpyntas. Extra årsmöte Göteborgs garnisons kamratförening	
11-24	Föredrag med efterföljande middag. I 15 kamratförening. I 15 mäss.	Föredragshållare ej klar
11-30	Öppen mäss Jultallrik	Hv
12-07	Öppen mäss. Luftvärnets framtid Lv 6 kamratförening	Barbara
12-14	Öppen mäss Jultallrik	Hv
12-15	Lillajul I 15 mäss	Julbord och luciafirande

Fältsjukhuset på Cold Response 2016

Fältsjukhuset börjar ta form. Bild A Lundquist.

Övning Cold Response 2016 omfattade cirka 15.000 deltagare varav 2.000 svenska soldater och officerare. Övningen genomfördes i mellersta Norge med marktrupper, marinövningar samt i svensk och norsk luftrum. Cold Response hade ett fiktivt scenario baserat på en internationell krissituation och genomfördes som en tillämpad dubbelsidig övning med en multinationell brigad på respektive sida. Här får vi läsa om vårt sjukhuskompani som var med i övningen.

Packningen av all materiel inför Cold Response 16 påbörjades flera veckor före avfärd. Fältsjukhuset som grupperade sig i Trones, slog sig samman med ett relativt nytt norskt koncept (FKE – lätttrörlig kirurgisk förmåga) och samarbetet skedde ner på gruppnivå. Tillsammans bildade vi Role 2 Medical Task Force och var cirka 110 personer med olika kompetenser. Bland annat logisksoldater, kockar, sjukvårdare, specialistsjuksköterskor av olika slag, tandläkare, läkare, kirurger och personer som arbetade i staben.

Efter tre dagars fordonsmarsch anlände Fältsjukhuset till grupperingsplatsen i Trones, Norge. Trötta, men väl på plats och dags för inkvartering och vi fick ett varmt välkomnande av vår kommandant. Mörkret sänkte sig och vi ställde upp för att lämnas av till vår norska kompanichef, som därmed tog befälet över oss.

Tidigt på morgonen dagen efter påbörjades arbetet med att bygga vårt fältsjukhus. Golvet skulle läggas ut på ett plant underlag vilket innebar att logistikplutonens maskiner kom väl till användning för att röja bort all snö. Det var runt tio minusgrader och lite lätt snöfall emellanåt, men det var ingen som frös på grund av vädret, utan alla arbetade friskt och höll på så sätt värmen. Staben samlades med personal både från Sverige och Norge för att

påbörja arbetet med att skriva ordern inför övningen. Role 2 Medical Task Forces mål var att ta hand om patienter, både skarpa (om det skulle ske någon akut olycka i närheten av oss) och markörer (som ingick i övningen).

Utbildningen "Kallt väder" genomfördes där vi på så sätt fick en utmärkt repetition i om hur man ska bete och klä sig i vintermiljö.

Tre dagar in i övningens start hördes ordet MASCAL (Mass Casualty Situation) i sjukhusets korridor. Nato-sångar byggdes kvickt ihop i korridoren

och alla samlades för att vara redo när flera skadade patienter var på väg in samtidigt, då det i övningen hade skett en simulerad explosion i Namsos, cirka två timmar från vår grupperingsplats.

Det också viktigt att träna för att hålla kroppen och knoppen frisk när man kan. Därför hade vår sjukvårdare, som även är utbildad personlig tränare, fyspass med oss vid några tillfällen. Då det hade varit blandat väder med snö och tö fick vi alla leriga magar när de obligatoriska "burpeesarna" genomfördes.

När söndagen kom och klockan blev 11.00 hade vår fältpastor ordnat en fältgudstjänst. Det provisoriska korset byggt av impregnerat virke stod nerslaget i snön mellan två brinnande brasor av pallar. Predikan handlade om livets bröd.

Vi fick också celebret besök av Peter Adolfsson och Ulrika Roos från FömedC. Även den norska Obersten var på besök under övningen. Alla var mycket nöjda med arbetet och sjukvården som bedrevs på plats.

Övningen gick mot sitt slut och det blev dags att börja riva fältsjukhuset och packa ner all materiel på sin rätta plats. Väl hemma på garnisonen efter tre dagars hemfärd väntade välförtjänt vila och efter denna vård av samtlig medhavd materiel. Cold Response 16 pågick under en vecka men övningen för huvuddelen av oss innebar att vi var borta i 21 dagar. Det tar sin tid att förflytta sig, packa upp och bygga fältsjukhuset, öva, riva och packa ner, för att till sist komma hem till Göteborg igen.

CHRISTINE JOHANSON
PERSONALGENERALIST, FÄLTSJUKHUSET

Triage – bedömning av skadorna och beslut av vård. Bild C Johansson.

Anna Björsson är insatsstabens Gender Advisor Foto Micky Kröll

NOAK – nätverk för kvinnor i Försvarsmakten

Äntligen har Göteborgs garnison startat upp NOAK – Nätverk Officer Anställd Kvinna! I februari hölls garnisonens första NOAK-träff, riktad till både civil och militär personal.

Det har tidigare funnits mindre lokala nätverk på garnisonen, främst kopplat mot värnpliktiga sedermera rekryter, men även vid staben i byggnad 1 samt vid Försvarsmedicinska enheten. Det lokala nätverket som nu bildats skall verka för att hela garnisonen omfattas. Nätverket är just vad det utger sig för, ett kvinnligt nätverk! Det är frivilligt att medverka och försvarsmaktsanställda chefer skall bereda möjlighet för

de kvinnor (men vi ser mycket positivt på att även så många män som möjligt närvarar), där verksamheten medger det, att delta vid nätverkets officiella träffar, som avses hållas 3-4 gånger per år. Dessa kommer vanligtvis innehålla en föreläsningssedel där alla, både män och kvinnor, vid garnisonen är välkomna att delta, samt en del enbart för kvinnor vid garnisonen där vi kommer att diskutera och nätverka med frågor

Nätverkande i soldathemmet. Foto Cecilia Gustafsson

FAKTA

Kontakta NOAK

Garnisonens lokala NOAK har en funktionsbrevlåda: noak-gbg-garnison@mil.se samt en samarbetsyta på intranätet Emilia: SAMARBETSYTA NOAK GBG GARNISON. Alla anställda är välkomna att höra av sig samt följa samarbetsytan. På samarbetsytan kommer det att läggas ut information om nätverket och mötesprotokoll m m.

som är specifikt för målgruppen.

Den andra NOAK-träffen som anordnades den 27 maj innehöll bl.a. föredrag av Insatsstabens Gender* Advisor, Anna Björsson som föreläste om operativ effekt som en öppen föreläsning för alla intresserade i Bohussalen. Dessförinnan samlades intresserade kvinnor vid Soldathemmet för att diskutera frågor inom nätverket. Nästkommande officiell nätverksträff kommer ske tisdagen den 23 augusti kl 12.30 i Bohussalen och det kommer vara föredragshållaren Emilia Åhfeldt som kommer tala om egna upplevelser av sexuella trakasserier i Försvarsmakten. Föredraget kommer följas upp av diskussioner samt återkoppling till vilka åtgärder som Försvarsmakten som arbetsgivare har vid trakasserier. Alla är välkomna!

Under hösten kommer den lokala NOAK-gruppen att anordna en "after work" på mässen den 21 september. Då kommer Thomas Hernes föreläsa om "Erfarenheter från gendertutbildning av Somaliska regeringsarmén", vilket är ett uppskattat föredrag med en del oväntat innehåll! Föredraget startat 19.00 och kommer hålla på i ca en timme och sedan har vi diskussioner kring ämnet som berörs. Man kan redan från kl 16.00 komma för att umgås under lättsamma former innan föredraget. Mässen är öppen till 22.00.

Nätverket har olika kontaktpersoner vid garnisonen och de ansvarar bl a för att sprida information samt bidra med kunskap och frågor från respektive enhet. Alla militära enheter vid garnisonen har kontaktpersoner. Elfsborgsgruppens kontaktperson är Rose-Marie Thorberntsson.

CECILIA GUSTAFSSON
C 2. SJUKHUSKOMPANIET & KONTAKTPERSON NOAK

*) Gender är engelska för genus och betecknar det sociala och kulturella könet. Det innefattar de uppfattningar och föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt i samhället.

OP-laget monterar själva utrustningen för att kunna ta emot sin första patient

Övning Meteor – sjukvård hela vägen

”Aaaj! Hjälp mig! Aaaj-Aaaj!” Fukten på väggarna stelnar nästan till is av de ångestfyllda skriken och de skadade soldater trängs inne i det gamla bergrummet. Den mörka samlingsplatsen för skadade är full av soldater som metodiskt går igenom av fokuserade stridssjukvårdare.

Deras uppgift här är att avgöra vilka soldater som är i störst behov av vård, det som i sjukvårdssammanhang kallas för triage. Efter primärt omhändertagande av de sårade soldaterna bärs de ut ur berget. De skall så snabbt som möjligt transporteras vidare i värdkedjan för att kunna tas om hand på bästa sätt.

Amputerade skademärkörer skapar hög realism

Realismen till trots är detta som tur är bara en av slutdelarna i den försvarsmedicinska övningen Meteor. Den genomfördes under våren för att öva sjukvårdsdelarna ur förbandet Mali 04 och 13. Telekrigbataljonen i att bedriva skarp sjukvård hela vägen från skadeplats till kirurgiskt omhändertagande. Innan övningsdeltagarna hade nått så här långt hade de drillats i olika momentövningar där både deras medicinska, men också deras militära kunskaper satts på prov. För att göra övningarna så verklighetstroga användes skademärkörer. Några av dem var amputerade personer med egna stridserfarenheter som lånats in från ett brittiskt företag. När de smin-kats och förberetts var de svåra att skilja från personer som precis fått ett ben avslitet eller en arm söndertrasad. Detta i kombination med

Lugnt och metodiskt går kirurgen igenom patientens skador för att inte missa något

skademärkörernas egna erfarenheter skapade unika tillfällen för övningsdeltagarna att få öva så realistiskt som möjligt.

Sjukvård hela vägen

Ett av syftena med övningen var att öva både omedelbart omhändertagande av sårade soldater; transporter med såväl helikopter, båt och fordon; och slutligen livräddande kirurgi. Därför

ingick utöver stridssjukvårdarna också flera operationslag med kirurger/ ortopedier, anestesiologer, operations-sjuksköterskor och anestesijuksköterskor i övningen. Några av dem ingick i en lätt kirurgisk grupp, eller Forward Surgical Team (FST) som är den internationella benämningen. När gruppen tränats, övats och drillats under flera dagar var det dags för en rejäl utmaning.

Amputerade skademarkörer ger extra realism

Ögrupperat operationslag

Chefen FST fick order om att med sin enhet ta sig med stridsbåt till en ö i Göteborgs södra skärgård, gruppera och snabbt vara beredd att leverera kvalificerad sjukvård. För gruppen var målbilden solklar eftersom de under övningen förbereddes för att kunna lösa samma uppgifter, men i en helt annan miljö – FN-insatsen i det steketa Mali. En knapp timme efter att grupperingsplats rekats var tältet rest

och all medicinteknisk utrustning monterad. Ute mörknade det snabbt och det enda som hördes utöver de dämpade rösterna var el-generatorns envisa tjut och den bitande vinden, som bara ökade i styrka.

Så nära verkligheten man kan komma

”Lystring! Då har vi en skottskadad patient som också har multipla splitterskador på ingående. Ni är beredda på att söva och vi är beredda på att stoppa stora C!” (katastrofblödning). Kirurgen, som samtidigt fick hjälp med att ta på sig de sterila skyddskläderna, informerade operationslaget i det lilla tältet om vad som väntade. Den skadade patienten bars in i tältet och flyttades snabbt över till operationsbordet. Alla runt bordet visste vad de skulle göra och vana händer gick över kroppen samtidigt som kläder skars bort. Undersökningen gick snabbt och kirurgen bestämde i samråd med anestesio-

logen att man behövde söva patienten och gå vidare med livräddande kirurgi. Samtidigt som operationslaget arbetade för att stoppa blödningarna samverkade FST-chefen med högre chef. Det är viktigt att planera för transport till högre vårdnivå i ett så tidigt skede som möjligt. På så sätt frigörs resurser för att kunna ta emot nya patienter och enheten kan fortsätta att ha en hög sjukvårdsberedskap.

Kvällen hann övergå till natt innan operationssköterskan, kirurgerna och de övriga i teamet hade satt de sista suturerna och kunde lämna patienten vidare. Övningen hade gett alla deltagare mycket ny kunskap och erfarenhet som de har med sig i framtiden, både här hemma men också i Mali där de nu befinner sig. Det var ett trött men mycket nöjt OP-lag som i månskenet packade ihop all utrustning och lastade en i en väntande stridsbåt.

**LENNART HAMMARSTRAND,
TEXT OCH BILD**

Mali 02 - vårt uppdrag i Timbuktu

FN har påtagit sig ansvar för att bevara freden i det lilla afrikanska landet Mali som plågas av rebeller sedan 2012. Svensk trupp har hjälpt till, senast under andra halvan av 2015 under benämningen Mali 02. Här berättar sjukvårdarna Amanda och Christian om sin tid i Mali.

Christian och Amanda

Det började redan november 2014, då vi lämnade kompaniet på Ärna flygfält för att påbörja vår uppdragsutbildning på Livgardet. Det var en lång och gedigen utbildning och för vår del förlagd på tre ställen i Sverige, i huvudsak på Livgardet men också på Ledningsregementet i Enköping och FömedC i Göteborg.

Efter utbildningen och några veckor välbehövad ledighet var det äntligen dags att åka till Karlsborg för att flyga vidare till Mali. Många av oss möttes upp i Skövde och stämningen på bussen mot Karlsborg var spänd och förväntansfull. Nu fick vi dessutom äntligen träffa vår operationssköterska och anestesioleg. Under utbildningen var det bara vi två samt vår narkosköterska som var rekryterade.

När flyget väl hade lyft inföll ett lugn. Anspänningarna från de sista

dagarna i hemmet med nära och kära släppte och de flesta somnade. Efter ett dygn på transitcampen i Bamako nådde vi vårt nya hem, Camp Nobel, utanför Timbuktu. Nu var det dags att sätta sig in i gällande rutiner, vänja sig vid de utmaningar landet bjuder på och öva ihop sig inom egen enhet, men också med de delar vi var satta att understödja i insatsområdet. Extrema temperaturer, insekter, spindlar, oförlåtande vegetation och tuffa väderomslag var några av påfrestningarna. Detta tillsammans med en konstant rotation av personal på vår enhet gjorde vår tid i Mali till en sann utmaning. Vi blev tvungna att lära upp ny personal och öva för att bli synkade som grupp om och om igen. Fördelen med detta var att de nyanlända kom med energi och nya idéer, vilket hjälpte

oss att hålla motivationen uppe under hela missionen.

Vi tillhörde ett ”Forward surgical team” (FST) och vårt uppdrag var att upprätthålla adekvat sjukvård även långt ifrån campen. Vår primära uppgift var att upprätta en kirurgisk förmåga i fält, men vi arbetade även förebyggande genom att serva spaningsenheterna med bland annat kallt vatten och kaffe. Sjukvården som var centralt placerad i basen blev ofta en samlingsplats där de olika enheterna umgicks mellan spaningsuppgifterna.

Signifikativt för hela Mali 02 var en otrolig professionalism och kamratskap som vi är tacksamma att vi fått vara en del av.

**SJUKVÅRDARNA AMANDA LÖFQUIST
OCH CHRISTIAN BJUREFALK
1. SJUKHUSKOMPANIET**

På följande sidor lägger debattörerna fram egna tankar som inte nödvändigtvis speglar tidningen Älvsborgarnas åsikter.

Överste Klevenparr informerar

Vår nytillträdde ÖB, Micael Bydén, redovisade vid höstens Rikshemvärnning fyra T-ord; Tröskel, Tillgänglighet, Tillsammans och Trovärdigt. De tre senare kan nog betraktas som universella och liknar närmast ett valspråk. Som jämförelse har Elfsborgsgruppens hemvärn valspråket; Vilja, Förmåga, Uthållighet.

Den första juli har det gått sex månader av Försvarsbesluts(Inriktningsbeslutet)-perioden 2016-2020. Halvåret har kännetecknats av flyktingkrisen, terrordåd i Europa och kriget i Syrien. Försvarsfrågan har till delar hamnat i skymundan trots en mycket osäker utveckling i världen. I Östersjöområdet har Ryssland fortsatt att uppträda aggressivt och senast mot fartyg från USA. Det finns stora risker med "närgångna uppvaktningar". Misstag och felbedömningar kan lätt göras och som sedan leder till en allvarlig konflikt.

För att stärka försvaret i bl a Baltikum har NATO grupperat både mark- och flygstridskrafter i området och beslut har

tagits att placera en brigad i området. Dessutom har USA grupperat ett nytt robotluftvärn i Rumänien. Ryssland har svarat med att påbörja gruppering av två divisioner i det närmaste militärområdet. Under kalla kriget skulle NATO förhindra att WP (Warszawapakten) via Östersjön kom ut på Atlanten. Nu råder det motsatta; d.v.s. Ryssland försöker förhindra NATO att komma in i Östersjön!

Det som nu pågår inom vår försvarssektor är en mängd olika saker. Avtalet med NATO om världslandsstöd är efter riksdagsbeslut nu klart. Syftet är främst att förenkla en rad administrativa beslut och processer om t.ex. olika tillstånd, skatter mm. Avtalet har föregåtts av en hel del debatt och jag har ibland varit osäker på om debattörerna vill Sverige väl eller företräder Ryssland! Att avtalet nu är klart innebär tydliga politiska signaler till omvärlden. Inom en rad olika områden stärks nu försvarsförmågan genom t.ex. att vi ansluter oss till olika samarbeten. Inom EU pågår arbete med hybridkrigföring. Vi är på väg att ansluta oss till NATO Stratcom som är ett center mot propagandakrig. Med våra nordiska grannländer fördjupas olika former av samarbete i form av övningar och säkra kommunikationer mellan staberna (krypto). Det svenska Totalförsvaret är under långsam uppbyggnad och ett stort antal samverkansövningar genomförs i hela landet. Jag kan emellertid konstatera att mycket återstår att göra.

I april besökte USA:s vice försvarsminister Sverige, vilket inte har skett på mycket länge. I mötet deltog flera av Östersjöländerna. Att Sverige stod som värd för detta toppbesök visar vikten av den transatlantiska länken och Sveriges betydelse för Östersjön. Det pågår även ett flertal utredningar. En handlar om personalförsörjningen och förslag kommer att lämnas senare under året. Mycket talar för att det kommer att bli en mix av dagens system med anställda soldater och någon form av "värnplikt". Att komma ihåg är att FM:s möjlighet till att kunna utbilda stora värnpliktsomgångar är

USA:s försvarsminister Robert Work besökte nyligen Sverige

borta, då det saknas både befäl och lokaler för detta. En annan utredning handlar om långsiktig materielförsörjning. Det råder ingen tvekan om att FM redan nu har ekonomiska bekymmer med att få pengarna att räcka till för att anskaffa materiel som måste förnyas eller omsättas och detta beror främst på fördyringar. När ekonomin saknas tvinga FM till en rad av olika alternativ. Minska de operativa kraven, minska antalet system eller senarelägga anskaffningen. Regeringen är fullt medveten om problemet och vi får se vad som händer. Att nämna är att trotjänaren på västkusten, HMS Jägaren, har nu avvecklats och någon ersättare finns inte på plats. Inom Försvarsmakten pågår nu fullt arbete med att leverera det som riksdag och regering har beslutat om. På Gotland är stridsgruppen under uppsättande, övningsverksamheten är omfattande, flygvapnet har börjat träna på att använda reservbaser och förberedelser för Försvarsmaktsövningen 2017 (FMÖ 17) har påbörjats.

LENNART KLEVENPARR

Modern svensk minröjare

HÖG TID ATT FÖRSTÄRKA FÖRSVARSMAKTEN

Här argumenterar generalmajor Svante Bergh för hur han menar att Sveriges försvar bör uppgraderas för att möta hotet från öster.

Försvaret av Göteborg behöver stärkas. Bl a har hamnen vital betydelse för försörjningen av Sverige. Nära hälften av svensk import kommer in den vägen. Nuförtiden lagrar vi inte varor, utan förväntar oss ett kontinuerligt flöde. Det gör att Sverige "går på knäna" redan efter några dagars avbrott. Detta kan utnyttjas av en aggressiv stat.

Efter Berlinmurens fall förbättrades säkerhetsläget i Europa. En säkerhetsordning växte fram, byggd på demokrati, mänskliga rättigheter och ekonomisk solidaritet med länder som accepterade varandras gränser. Tyvärr har Vladimir Putin ensidigt brutit denna ordning, som Ryssland själva varit med att bygga upp. Det innebär tyvärr att förhandling och mjuka åtgärder inte fungerar.

"NATO HAR LETAT EFTER EN STARK FIENDE I 25 ÅR OCH NU HAR MAN HITTAT EN I RYSSLAND! VEM HOTAR VEM?"

Generallöjtnant Evgenij Buzjinskij
till SvD 4 juni-16.

Putin har satt in militär trupp i Georgien, på Krim, i Ukraina och nu senast i Syrien. Vilket är hans nästa steg? Det finns en betydande risk att han låter "små gröna män" gå in i Baltikum, när ett lämpligt tillfälle uppstår, för att "skydda den rysktalande befolkningen mot övergrepp."

Gör han detta är vi i Sverige omedelbart inblandade och situationen kan eskalera. De ubåtskränkningar och flygövningar vi sett antyder att planering pågår. Och kom ihåg att det i hans värld alltid finns ett mål bakom vad han företar sig!

Putin kan göra bedömningen, att om han låter minera inloppen till Göteborg, så kan han tvinga fram eftergifter från svensk sida. Svenskt försvar är idag svagt, och vi klarar oss inte utan hjälp. Vi bör därför enligt min mening gå med i NATO för att stärka säkerheten runt Östersjön. Om NATO skall undsätta de baltiska staterna, så kommer svenska flygbaser och hamnar vara av stor betydelse.

Svenskt försvar behöver tillföras avsevärda resurser för att stärka försvarsmakten. På kort sikt kan vi t ex köpa de Archer

(artilleripjäser) som Norge beslöt att inte inhandla av Bofors. Vi bör dessutom köpa fler moderna vapen till JAS-systemet och tillföra Hemvärnet fler moderna vapen.

Det finns också ett antal kostnadseffektiva åtgärder som Sverige bör besluta för att snabbt förbättra säkerheten för Sverige via Göteborg:

- Försvarsmakten bör utreda en förstärkning av minröjningsförmågan på Västkusten genom att rusta idag förrådsställt minröjningsfartyg och basera detta i Göteborg.
- Del av staben i Militärregion Väst är stationerad i Göteborg för samverkan. Detta bör utvecklas, genom att man på alla krisnivåer utnyttjar chefen för Göteborgs garnison och hans stab som en ledningsresurs under Militärregionen.
- Man bör organisera verksamheten vid Kåringberget som ett Regimente.
- En utredning bör snabbt se över om polishemvärn enligt dansk förebild bör organiseras för att stärka polisen vid terrorangrepp.
- Militära styrkor bör kunna förstärka polisen vid terrorattacker eller hot om sådana. Militärpolisutbildade förband från säkerhetskompaniet vid Kåringberget bör öva med polisen. Även detta kan ha stor betydelse vid en terrorinsats.

SVANTE BERGH

Operativ effekt kräver ändamålsenliga lagar

Behöver vi revidera våra lagar?

Fjärde generationens krigföring, sjätte generationens krigföring; kärt barn har många namn! Gemensamt för dessa ”nya” former av krigföring är att de bygger på asymmetri och gränsutsuddning. Det senare gäller inte minst de legala aspekterna och är särskilt effektivt mot rättstater som saknar undantagslagar och har en säkerhetspolitisk svag statsledning. Sverige saknar undantagslagar och har enligt undertecknad saknat en säkerhetspolitiskt dåkraftig statsledning under lång tid. Det hela blir inte bättre av att Försvarsmaktens ledning under lång tid varit ointresserad av den nationella dimensionen till förmån för ”långtbortistan”.

En tröstnapp för många är ”krigets lagar”, vilka – bara det blir krig – förväntas vara svaret på allt diffust. Så är det inte alls eftersom ”krigets lagar” på soldatnivå i allt väsentligt är inter-

nationella nödvärnsregler i en kombattantsituation och det senare är ju inget som den gränsutsuddande krigföringen utmärks av!

Det som behövs är en genomgripande analys av behovet av nya och förändrade lagar. I väntan på detta behöver förmågan att flexibelt nyttja befintlig lagstiftning övas. Målbilden bör vara att detta görs i samband med försvarsmaktsövning 2017 (Aurora 17).

Exempel på beslutprocesser som bör förberedas och övas;

- Hur och när regeringen beslutar om ändringar i Skyddsförordning (2010:523) så att Försvarsmakten på regeringens order kan bidra till samhällets samlade förmåga att skydda s.k. civila skyddsobjekt med stöd av Skyddslagen.

- Hur och när regeringen beslutar att all personal med erforderlig utbildning skall bistå polisen med stöd av Lag

(2006:343) om Försvarsmaktens stöd till polisen vid terrorismbekämpning. I Göteborgs garnison berörs primärt 17. Bevakningsbåtskompaniet och 132. Säkerhetskompani sjö

- Hur och när regeringen beslutar om ändringar i Förordning (1992:98) om användande av skjutvapen vid vaktjänst inom Försvarsmakten så att Brottsbalken kapitel 24 – ”Om allmänna grunder för ansvarsfrihet”, blir styrande för vapenbruk. Föreliggande förordning är på konfliktskalans lägre nivåer ett direkt hot mot de enskilda soldaterna, eftersom dessa riskerar att behöva ta livshotande risker för att lösa förelagda uppgifter.

- Hur Försvarsmakten kan lämna proaktivt stöd till polisen med stöd av Brottsbalkens bestämmelser för ”hjälpares rätt”. Görs detta ökas polisens möjligheter att agera högt upp på konfliktskalan.

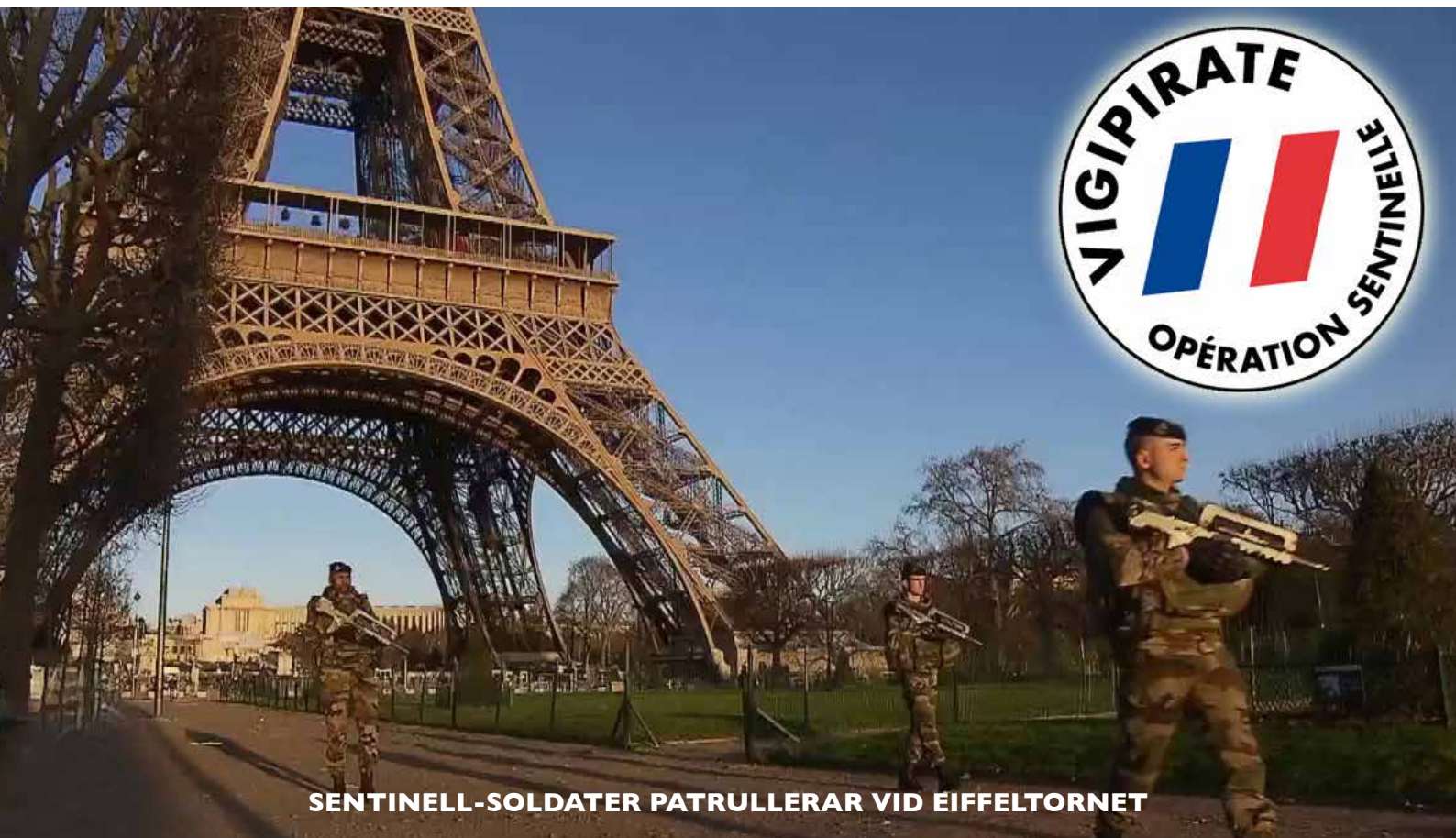
- Hur regeringen med stöd av Skyddslagen (2010:305) § 5 och 6 kan besluta att delar eller hela landet klassas som skyddsobjekt. Beslutet ligger högt upp på konfliktskalan och tas kanske först när krigstillstånd råder. Det ger Försvarsmakten goda möjligheter att på ett legalt och rättsäkert sätt lösa förelagd uppgift, även i områden utan en tydlig kombattantsituation.

Avslutningsvis konstateras att Hemvärnsförordning (1997:146) ger Hemvärnets förtroendevalda en unik möjlighet att lyfta det som redovisats ovan.

Min uppmaning är; **GÖR DET!**

ERIK POUSSAR

”DET SOM BEHÖVS ÄR EN GENOMGRIPANDE ANALYS AV BEHOVET AV NYA OCH FÖRÄNDRADE LAGAR. I VÄNTAN PÅ DETTA BEHÖVER FÖRMÅGAN ATT FLEXIBELT NYTTJA BEFINTLIG LAGSTIFTNING ÖVAS.”

SENTINELL-SOLDATER PATRULLERAR VID EIFFELTORNET

Är vi beredda?

Allt oftare ställs frågan huruvida våra svenska säkerhetsstyrkor skulle klara sådana terroristangrepp som vi sett i Paris och i Bryssel. Efter dådet i Paris mot Charlie Hebdo i januari 2015 beslöt president François Hollande att avdela en speciell militär bevakningsfunktion mot terrorism – Sentinelle.

Ordet Sentinelle betyder just bevaka och efter attackerna i Paris 13 november 2015 beslöt Hollande att ytterligare utöka bevakningen i hela landskapet runt Paris.

Redan i januari hade över 10.000 soldater satts in varav 6.000 i Île-de-

France. Denna styrka kompletterades med 4.700 poliser och gendarmar.

Inriktningen var att insatsen skulle pågå minst till sommaren 2015. Insatsens syfte var att dygnet runt säkra ca 830 hotspots: t.ex. gudstjänstlokaler, skolor, diplomatiska och konsulära

representationer och media. Härutöver insattes 154 enheter gentemot 722 infrastrukturobjekt av stor vikt för samhällets funktionalitet. Objekten utvaldes av les préfets (landshövdingarna).

Efter att ha stabiliserat insatsen beslutade armén att successivt anpassa sin verksamhet mot större rörlighet. Statiska mili-

tära patruller ersattes med fler mobila patruller. Målet var att göra den militära närvaron mindre förutsägbar och möjliggöra en reducering av den insatta styrkan till initialt 7.500 och i eventuellt andra steg till 3.000.

Som en följd av ett fortsatt högt terrorhot beslutade presidenten den 29 april att armén skulle planera för en långvarig insats med minst 7.000 man.

Efter attackerna den 13 november 2015 ökades styrkan åter till 10.000 soldater, varav 6.500 var utplacerade i Île-de-France och 3500 i andra provinser. Enligt siffror från försvarsdepartementet i januari 2016 var utöver de 10.000 soldaterna från armén också 1.500 sjömän och 1.000 soldater ur flygvapnet insatta för att säkra sjöfart och luftfart. Sammantaget innebar detta att

ca 13.000 soldater och sjömän per den 7 januari var insatta inom ramen för operation Sentinelle. Till detta kommer för operationen reserverade styrkor från polisen och gendarmeriet.

Enligt försvarsminister Jean-Yves Le Drian uppgår kostnaden för operationen till en miljon euro per dag. Den 2 juli 2015 meddelade han att en premie på fem euro per dag retroaktivt kommer att utbetalas till alla som deltar i operationen. Redan i februari 2015 hade operationsledningen identifierat 371 incidenter mot de insatta soldaterna, varav 14 allvarliga. Ett exempel på det senare inträffade den 3 februari 2015 då en man med kniv attackerade och skadade två soldater i en enhet som vaktade en judisk gemenskap i centrala Nice. Angreppet avvärjdes av en tredje soldat. De tre soldaterna belönades nästa dag för mod och engagemang med en guldmedalj från landshövdingen i Alpes-Maritimes.

Allmänheten har på många sätt visat sitt stöd. Ofta bjuds de insatta

soldaterna på mat och dryck. En mer formell aktion startades i februari i Paris under mottot "Stöd våra Sentinel-soldater". Denna har därefter spritt sig över hela landet. I april beslutade borgmästaren att soldaterna insatta i Paris skulle få fri tillgång till kultur- och fritidsanläggningar.

På nationaldagen den 14 juli 2015 instiftades en till operationen knuten medalj.

Även i Italien

Sedan 2008 patrullerar italienska militärer i 38 större städer med i stort sett samma uppdrag som Sentinelle under namnet Operazione Strade sicure. Insatsen var ursprungligen riktad mot maffian med 2.000 soldater, men lagstödet har ändrats att omfatta bevakning och spaning mot terrorism och omfattar nu betydligt fler soldater med egna fordon.

Emerentia på riktigt

Den franska insatsen utgår från den

nationella säkerhets- och larmplan som går under namnet Plan Vigipirate. Denna antogs 1978 och har uppdaterats 1995, 2000 och 2004. Vi kan i Göteborgsområdet känna oss lite stolta över att vi under beteckningen Emerentia sedan ett flertal år åtminstone övar "på riktigt" med skarp samordning i olika staber och soldater på plats. Man kan säga att vår beredskap är god. Men hur är det i övriga Sverige? Vi behöver kanske inte fri tillgång till kultur- och fritidsanläggningar, eller att medborgarna kommer med mat till oss. Men vi behöver politiker och beslutsfattare som inser att även vårt land behöver en inövad plan för hur vi snabbt skall kunna säkra viktiga samhällsfunktioner. I hela vårt avlånga land och dess 2.400 kilometer kust!

Fakta från Wikipedia. Kolla gärna vidare under "operation sentinelle" på Youtube!

ERIK POUSAR/PETER ANDERSSON

Lincolns tal vid Gettysburg 1863

Några av världshistoriens stora ledare hade förmågan att säga rätt sak i rätt tid. Ofta handlar det om att ena folket till uppostringar i kristider. Om vi bortser från Hitler och Mussolini som skapade sina kriser själva, så har vi Churchill under 2:a världskriget som anses vara en mästare i talekonst – retorik. Vidare personer som t ex Hjalmar Branting, JF Kennedy, Martin Luther King och Ronald Reagan hade denna förmåga.

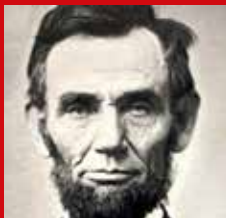
En person som vi kanske inte tänker

så mycket på längre är Abraham Lincoln – USA:s president under inbördeskriget på 1800-talet. Han hade det otacksamma uppdraget att inviga kyrkogården där förlusterna efter det blodiga slaget vid Gettysburg var närmare 50.000 i döda och sårade, utav de ca 165.000 som deltog i bataljen.

Kriget var ingalunda vunnet, men Lincolns korta tal är ett skolexempel på retorik. Han tröstar inte de fallnas familjer och berör inte de personliga tragedierna

som deras förluster innebär. Han talar med vi-form och de stupades öde kopplas samman med en idé om ett statsskick vars bevarande är en angelägenhet för varje amerikan då som nu. Med bara dessa 280 ord tar han upp jämlikhet, som då inte var en självklarhet och fastställer betydelsen av att fullfölja kampen för det som är rätt. Vi får hoppas att vi aldrig skall behöva höra tal efter liknande händelser i vårt land!

PETER ANDERSSON

"För 87 år sedan skapade våra fäder på denna kontinent en ny nation. Avlad i frihet och invigd till grundtröjan att alla människor är danade som jämlikar.

Nu är vi invecklade i ett stort inbördeskrig som utgör en provosten på, om denna nation, eller överhuvudtaget någon nation som grundar sig på sådana förutsättningar, verkligen kan bestå i längden. Vi har mötts på ett av detta krigs stora slagfält. Vi har kommit hit för att helga en del av denna mark till en sista viloplats för dem som här gav sina liv på det att denna nation måtte leva. Det är alltigenom rätt och tillbörligt att vi gör det.

Men i en vidare mening kan vi icke viga, icke signa, icke helga denna mark. Den har redan invigts av de tappra män, levande eller döda, som kämpade här, på ett sådant sätt att det överstiger vår fattiga förmåga att tillägga eller draga ifrån någonting. Världen kommer knappast att märka och länge kommer den icke att minnas vad vi säger här, men den kommer aldrig att kunna glömma det som redan har fullgjorts på denna plats. Snarare borde vi nu levande människor här invigas till det oavslutade verk, vilket de som kämpade här främjade på ett så lysande sätt. Det är snarare vi som här bör helgas för den stora uppgift som ligger framför oss.

Från dessa vördade döda måste vi hämta kraft till större offer för den sak som de helt och fullt offrade sig själva för. Här måste vi högtidligt besluta att dessa döda icke skall ha dött förgäves. Att denna nation under Guds beskydd skall återfödas i frihet och att folkstyrelsen av folket och för folket icke skall försvinna från jorden."

Flygspanaren har god överblick av allt som händer

GÖTA HEMVÄRNS UNDERRÄTTELSE KOMPANI

Möjligen har du hört talas om benämningen ovan och undrat, vad är detta? Frågan är berättigad då förbandet inte har så lång historia och det kan således vara på sin plats att inleda med en kort historik.

Hemvärnet har sedan sin tillblivelse under andra världskriget varit känt för sin lokala rekrytering och lite ålderstigna bemanning. Uppgifterna har också varit av klart defensiv karaktär med bevakningsinriktad verksamhet som fokus. Försvarsmakten nedrustade över hela riket i ljuset av den tillfälliga avspänning som blev följden av Kalla krigets upphörande. En effekt av detta var att Hemvärnet fick en helt annan roll än tidigare. Den slutliga omdaning kom när värnplikten avvecklades 2010. Därefter har det fram till dags dato inte funnits någon armémilitär numerär mer än Hemvärnet.

Flygvapnet

Flygvapnet (FV) har givetvis omfattats av den stora reduktion av stridskrafterna som genomförts under 1990- och 2000-talet. 2004 fattades beslut om att avveckla LOMOS (Luft Och Mark Observations Systemet). Detta var en personellt omfattande organisation med uppgift att ytövervaka det svenska territoriet från i fred förberedda platser. När beslutet var ett faktum drev starka krafter inom FV på om att tillvarata de förband som ingått i LOMOS. Ett förslag lades om att överföra delar av LOMOS-förbanden till Hemvärnet och då skapa en ny enhet, Hemvärnsunderrättelsekompanier (Hvundkomp).

Försöksverksamhet och utredning startades 2006 med Hemvärnets Stridskola (HvSS) som ansvarig och 2010 kom den första krigsspecifikationen för Hvundkompanier. Ambitionen var att sätta upp åtta kompanier från norr till

söder i Sverige. Kompanierna har från början haft uppgiften att kunna verka över hela riket och är således en central resurs för hela Försvarsmakten (FM).

Inledningsvis var uppdragsställare och lydnadsförhållanden något diffusa, vilket i och för sig gällde en stor del av FM, när det kom till verksamhet inom rikets gränser. Detta löste sig så snart militärledningen insåg behovet av en militärregions indelning. Dessa blev då en uttalad avnämning av Hvundkomp förmåga.

Arvet från LOMOS?

Hur gick det då med arvet från FV och dess LOMOS förband? Det framstod efter hand med tydlighet att det inte var så enkelt att ta ett FV-förband och omorganisera det till ett arméförband. Personalen var i många fall inte utbildade för spaningstjänst på marken och i otillgänglig terräng. Dessutom

är de fysiska och psykiska kraven på soldater och befäl som skall kunna leva och verka i en mer krävande miljö lite annorlunda än den som LOMOS-förbanden var tänkta för. En personell minskning i vissa av Hvundkomp blev följden. Sedan några år tillbaka har den trenden stoppats och i takt med att rekrytering från tidigare värnpliktsutbildade soldater och befäl fyllt på kompanierna, så går nu utvecklingen i positiv riktning även för oss.

I nuläget finns det Hvundkomp på följande platser; Revinge, Ronneby, Göteborg, Linköping, Enköping, Livgardet, och Östersund/Umeå. Samtliga kompanier är DUC till respektive Militärregion (MR). Förbandet är således inte en bataljonsresurs i utgångsläget (krigsuppgiftsmässigt), dock ingår varje kompani administrativt i någon av de befintliga hemvärnsbataljonerna, precis som CBRN-, pionjär- och transportplutonerna.

Ytspanare i skärgård

Hur ser organisationen ut?

Hvundkomp består av totalt 189 befäl och soldater och är därmed Hemvärnets största kompani personellt. I kompanistaben ingår underrättelsechef, sambandchef, kvartermästare, flygsamverkansbefäl och hundbefäl. Ledningstroppen har 24/7-kapacitet när det gäller underrättelsebearbetning och samband och upprättar samband på Kv,

Uk, telefon, fax, Rakel, och datanät. Flygtroppen har två flyggrupper med tre flygplan i varje samt en bevakningsgrupp. Trosstroppen består av en transportgrupp och en sjukvårdsgrupp. Underrättelseplutonerna innehåller totalt 36 befäl och soldater.

Hur är då läget inom Göta Hvundkomp?

Som framgått tidigare så har Göta sin utgångspunkt i

Göteborg, men efter att FM beslutat sig för att man skall lägga krut på att försvara Sverige så har Göta, samt övriga Hvundkomp, fått skarpa krigsuppgifter med åtföljande ansvar för planering och övning i dessa. För närvarande så består kompaniet av drygt 150 avtalskrivna befäl och soldater som gör sina årliga avtalsdagar. Rekryteringen till Göta är mycket positiv och sker i huvud-

sak från tidigare värnpliktigt utbildad personal. I specialtjänsten finns det dock plats för personer från frivilligorganisationerna samt de som slutar i det anställda försvaret.

Den som är intresserad av att söka sig till Göta Hvundkomp bör ha en bakgrund som omfattar spaning/underrättelsetjänst och det gäller för huvuddelen av befattningarna, men främst vid spaningspluton och stab. Självklart kan alla ansöka, men räkna med att du blir värderad och bedömd utifrån en hög kravspecifikation.

Personaluppfyllnaden inom kompaniet är per våren 2016 enligt följande:

Kompanistaben, 100%
Ledningstroppen, ca 80%
Trosstroppen, ca 45%
Flygtroppen, ca 85%
Spaningsplutonerna, ca 85%

ANDERS LIDBERG
KOMPANICHEF GÖTA HVUNDKOMP

Kungen 70 år

Carl XVI Gustaf fyllde 70 år den 30 april. Han är den sjunde regenten i huset Bernadotte, vilken kom till Sverige år 1810. Vår kung är Sveriges statschef samt den svenska Försvarsmaktens främste representant och innehar de högsta militära graderna inom de tre försvarsgrenarna: amiral i flottan samt general i armén och flygvapnet. Försvarsmedicincentrum hade en delegation på plats som uppvaktade konungen på 70-årsdagen.

Försvarsmedicincentrums delegation i samband med H. M. Konungen 70 år

Geltic Bear 2016

Här ger Elfsborgsgruppens Sperling Blackenfelt som spelledare en översikt till senaste Geltic Bear. Sådana stabsövningar genomförs på Ledningsregementet i Enköping två gånger per år. På annan plats beskriver Älvsborgs Hv-bataljon hur de upplevde övningen.

En Hv-stab i arbete i konflikten med Jeltland

Elfsborgsgruppen har sedan 2009 deltagit i Geltic Bear övningarna. Eftersom vi har fyra hemvärnsbataljoner, har vi haft nöjet att få delta varje år med minst en hemvärnsbataljonsstab. Årets upplaga av övningen gick av stapeln med tio bataljonsstaber i jan/febr i år med 41-, 43- och 44. Hemvärnsbataljonsstaberna. Förutom staberna från Göteborg och Borås deltog ytterligare sju hemvärnsstaber.

Övningen genomförs som dygnsövning och har spelstart på torsdagen kl 20.00 och pågår fram till söndag morgon kl 08.00. Även Militärregion

Västs stab deltog och tränade som högre chef och då sekundärt övade på Geltic Bear-språk. Deltog gjorde också ett stort antal av bataljonsstabernas underställda kompanichefer. De agerade övningsledning i de så kallade "Response cells" för att svara upp på respektive hemvärnsbataljons radio, telefon, Rakelnät och vara orderuttagare vid vissa tillfällen.

Ett av de absolut viktigaste övningsmålen med övningen är att samverka med andra myndigheter. Detta innebär att, förutom att planera, rapportera och leda verksamhet för sina egna hem-

värnkompanier, övas även staberna i stor omfattning i att samverka med Polis, Räddningstjänst, Flygplatsledning etc. Dessa aktörer, så kallade "White cells" fanns grupperade centralt i övningslednings lokaler, vilket gjorde att de var enkla att nå och samverka med.

Nytt för i år var bl.a. att staberna hade möjlighet att anlända en dag tidigare. Detta framförallt i syfte att genomföra funktionsutbildning före spelstart, vilket gjorde att alla stabsmedlemmar kunde medverka i respektive stab när övningen väl började. Bland annat deltog Högkvarterets juridiska avdelning med mycket en intressant och välbesökt utbildning gällande krigets lagar.

Vi kan även denna gång konstatera att hemvärnsstaberna utvecklats ytterligare och har under denna övning visat på mycket god färdighet att leda underställda i sina förband. Nytt för i år var också att staberna inte var grupperade i ledningsträningshallen utan fick vara i lokaler i Ledningsregementets skolkhus på andra sidan garageplan. Detta var uppskattat då det blev en betydligt lugnare miljö där för stabsarbetet, när de var skilda från de andra bataljonsstaberna.

**SPERLING BLACKENFELT
SPELLEDARE GB 16**

GMU blir GU

Under många år har vi på Elfsborgsgruppen genomfört Grundläggande Militär Utbildning (GMU) om tre månader. Soldaten skulle därefter få sin förbandsutbildning och befattningsutbildning vid det förband han eller hon placerats. Sedan årsskiftet är detta ändrat. Nu är tanken att dessa tre skeden skall utgöra ett sammanhållet genomförande, där målet är att soldaten efter genomförd Grundutbildning (GU) skall kunna placeras och verka direkt i en befattning. GU kommer därför att variera i längd beroende på individens uttagning. För de flesta med en hägrande anställning som soldat eller sjöman, är omfattningen nio månader. Gruppchefer och en del med specialbefattningar ligger inne under

elva månader. De som direktutbildas mot Hemvärnet har vanligtvis fyra eller fem månaders utbildning, beroende på befattningstyp och Hemvärnets gruppchefer genomgår sju.

I skrivande stund närmar vi oss slutet av det första genomförandet i det nya systemet. Ett femtiotal rekryter har sedan februari utbildats mot Hemvärnet eller Sjukhuskompaniet. Den 27 maj ryckte de första helt färdigutbildade hemvärnssoldaterna ut. Deras kamrater fortsätter sin befattningsutbildning i Sjukhuskompaniets regi och

är inte klara förrän i november.

Nästa inryckning – i början av augusti – är riktad mot Hemvärnet och mycket talar för att vi de kommande åren har ett höstgenomförande varje utbildningsår. Alla vårens hemvärnare genomför en fyramånaders GU där befattningsutbildningen begränsas till en veckas frotterande i KSP-58. I höst kommer vi även att utbilda stridssjukvårdare och bandvagnsförare, båda kategorierna under fem månader. Bandvagnsförarnas avslutande befattningsutbildning förläggs till Skövde,

samtidigt som vi kommer att få hit stridssjukvårdare från andra förband.

I samband med dessa förändringar bytte GMU-kompaniet namn till Elfsborgs kompani. Från den förste juli byter kompaniet även chef. Vi önskar major Claes Berg lycka till med studierna vid Försvarshögskolan och välkomnar kapten Markus Käll, som under många år tjänstgjort vid Sjukhuskompaniet.

LT JONAS LIDÉN

Krigsförbandsövning – KFÖ vid 41. Hvbataljonen – Göteborgs södra

Först ut med krigsförbandsövning på våren brukar 41. Hvbataljonen vara. Så även i år då bataljonen successivt, med totalt ca 300 soldater, ryckte in i början av april för att genomföra befattnings-KFÖ. En sådan syftar främst till att vässa den enskilde soldaten i sin huvudtjänst.

Vår förläggning bjöd denna gång på högt till tak

Årets övning hade skyddsvaktstjänst som huvudtema och när övningen var slut skulle huvuddelen av bataljonens personal antingen vara repetitionsutbildade eller nyutbildade skyddsvakter. Allt i syfte att öka bataljonens förmåga att bevaka och skydda militära och civila skyddsobjekt i förhållanden som skulle kunna röra sig från fred till krig.

Hybridkrig

Knappast någon har under den senaste

tiden kunnat undgå att höra begreppet hybridkrigföring. Det kan jämföras med sådant som vi under det Kalla krigets dagar, benämnde ”skymningsläge”. Det vill säga ett tillstånd där man inte riktigt vet om man befinner sig i krig eller fred. Under sådana omständigheter utnyttjar en motståndare det beslutsvakuum som kan uppstå hos den angripna parten. Vi har under det senare året också sett de terrorhandlingar begångna mot civila mål i flera

av våra europeiska städer. Handlingar som vi bara för några år sedan trodde var omöjliga att förkomma hemma hos oss.

För att möta hot eller handlingar av karaktären hybridkrigföring eller terror, begångna under fredstid, har vi en viktig lagstiftning att luta oss emot. Det är Skyddslagen. De som kan agera enligt denna lag är våra skyddsvakter. Detta är bl a den allvarliga bakgrund till varför bataljonen så fokuserat och

Skyddsvaktsträningen kräver fokusering på att handla rätt vid konfliktsituationer

omfattande valde att genomföra ny- och repetitionsutbildning av skyddsvaktstjänst. Allt för att kunna bidra med skydd av vårt samhälle både under fredstid och i krig.

Träning av huvudtjänsten

Under inledningen årets KFÖ ägnades de första dagarna åt förberedelser, men också åt utbildning av de olika befälskategorierna. Pluton- och kompanichefer ökade t ex sina kunskaper om IKFN, dvs den förordning som Försvarsmakten har att följa när det gäller kränkningar av Sveriges territorium under fred. Syftet med denna utbildning är uppenbar. Vi tränar här insatser som skulle kunna bli aktuella under fredstid, i synnerhet med en allt aggressivare granne på andra sidan Östersjön.

För att tidigt, effektivt och oberoende kunna sättas in på viktiga objekt genomfördes senare under veckan en fältövning med bataljonens samtliga befäl, gruppchefer upp till bataljonsledning. Här rekades och förövades på

de uppgifter som ligger inom ramen för planeringen av våra förstahandsuppgifter. Resultatet av detta är att våra uppgifter nu är kända, förövade och att bataljonen självständigt kan utgångsgruppera i ett läge med oklara ledningsförhållanden.

Våra relativt nyutbildade GMU:are, som har färsk skyddsvaktsutbildning med sig i bagaget, fick i stället för skyddsvaktstjänst åka upp till Sågebacken för att drilla sig i plutonens vapen och i synnerhet dess understödsvapen. Således har vi dessutom ökat vår förmåga till strid mot en motståndare med pansrade fordon. Helt klart en förmåga som också är efterfrågad och nödvändig!

Kompaniernas sjukvårdsgrupper genomförde utbildning i Göteborg i nära samarbete med FömedC och med 61. Lvbataljonens logistikkompani ur Lv6.

Eftersom vi i stort sett bytt samtliga våra Terrängbil 20 mot nya PB8 (Mercedes Sprinter) hade vi också ett behov av att utbilda våra förare på dessa

fordon. Detta skedde framgångsrikt, varför nu båda insatskompanierna har fått möjlighet att förflytta sig med de modernaste persontransportfordonen.

200 nya skyddsvakter

När vi ryckte ut efter den krigsförbandsövning kan vi konstatera att vi tillfört över 200 nya eller repetitionsutbildade skyddsvakter. Vidare att vi ökat vår förmåga till insatser på hela konfliktskalan mellan fred och krig. Dessutom att bataljonens förband nu självständigt och omedelbart kan påbörja att lösa sina förstahandsuppgifter. Och – att vi som krigsförband kab bidra till Ett Starkare Försvaret som möter varje hot och klarar varje utmaning!

Vill också skicka med en särskild eloge till Garnisonsenhetens soldater (kasernvakten) för det entusiastiska stöd vi fått i samband med skyddsvaktsutbildningen. Bra jobbat!

CHRISTER OLSSON
C 41. HVBAT

Jörgen och Lenita ser glatt på när maten går åt som snö i tö

KOCKAR PÅ COLD RESPONSE 2016

I Elfsborgsgruppen har vi alltid varit bortskämda med det som är allra viktigast vid övningarna – maten! En stund med varm och god mat gör att man åter kan ge sig ut i regn och kyla och vara alert och duglig igen. Tack våra kockar! Här följer en betraktelse ur kockens egen synvinkel.

En salig blandning av folk – kockar, markörer och chaufförer samlades i källaren på garnisonens Kasern C. Några hade träffats förut, andra inte. Alla var förväntansfulla och nyfikna – man undrade ju hur detta skulle bli.

Det var ett sammansatt gäng från alla bataljonerna med olika kunskap och erfarenhet. Vi utrustades med kockkläder och annan utrustning och snart skulle vi få träffa vår chef som vi skulle ha under två veckor i Norge. Någon dag ledig blev det före avfärd och mycket tankar och reflektioner flög genom huvudet. Men det kändes ändå bra – detta kommer bli ett kul äventyr!

Resan startade från ett Göteborg med vår i luften till ett land med mycket snö och fortfarande vinter. Ungefär 70 cm snö mötte oss när vi började närma oss det som skulle vara vårt hem de närmsta två veckorna. Väl

framme vid förbandsplatsen hamnade vi i ”hyttor”, tre-fyra personer i varje och det kändes skönt att det inte blev tält. Vi började vi rätta i personlig materiel och inackorderingens förhållanden. Nästa morgon var det kökstjänst med förberedelser som gällde.

Köksarbetet börjar

Vi börjar med att ställa i ordning matsal och få ordning på våra livsmedel. Utmaningen kör igång. Alla utom chefen kommer från Hemvärnets kokgrupper och fastän flesta av oss inte har jobbat ihop förut hittar vi snabbt rutiner och roller i köket som gör att arbetet flyter på. Frukost, lunch, middag och kvällsmål serveras varje dag och alla är lika delaktiga för att det skall bli så bra som möjligt. Vi får mycket beröm och folk är mycket nöjda, speciellt norrmännen för de är inte alls vana med sådan här mat. Det blir en extra boost

när man får höra detta och man jobbar gärna på så hårt man kan för att hålla en hög standard.

Under veckorna hinner vi med besök i rovdjursparken som ligger precis jämte. Där finns det allt från vargar till uttrar. Ett och annat besök på badhuset blir det också. Besöket i vårt moderna och fina fältsjukhus från Garnisonen blir det även. Fantastiskt att det går och bygga upp något sådant i fält och ännu roligare är ju att det samarbetas mellan landsgränserna för att allt skall funka.

På kvällarna somnar vi gott efter hårt arbete och mycket skratt. Extra mysigt med ylande vargar runt knuten och närheten till naturen. Vi har fått en otrolig gemenskap inom gruppen och man har lärt känna mycket nya människor, och nya erfarenheter som vi kommer ha med oss hem efter detta äventyr.

CHRISTER GRANBERG

Hemvärnsrådet

– en angelägenhet för alla inom Hemvärnet

Alla hemvärnssoldater har möjlighet att påverka den verksamhet man deltar i. Det medinflytande som alltid utövats inom Hemvärnet genom dess medinflytandeorgan; hemvärnskompanistämman, hemvärnskompaniråd, hemvärnsbataljonsråd, hemvärnsråd, rikshemvärnsting samt rikshemvärnsråd stärktes genom särskilda föreskrifter i oktober 2007.

Vid rådsmötet i Borås nyligen deltog bl a Bengt Tönnäng, Christer Olsson, Peter Adolffson, Christopher Malkki, Hanseman Samuelsson, Christina Petersson, Christian Svensson och John Malkki

Syftet med medinflytande är att uppnå delaktighet och ökad motivation hos alla hemvärnssoldater och att kunskaper och idéer hos dessa skall tas tillvara på bästa sätt.

På kompani- och bataljonsstabsnivå är det hemvärnskompanistämman som utser representanter till hemvärnskompaniråd och hemvärnsbataljonsråd. Detta utser i sin tur ledamöter till hemvärnsrådet och lämnar förslag till hemvärnsrådet om tilldelning av utmärkelser.

Elfsborgsgruppens hemvärnsråd är det högsta medinflytandeorganet inom garnisonen och består av chefen FömedC, som även är rådets ordförande, chefen för Elfsborgsgruppen. Stödsektionens chef, som fungerar som adjungerad sekreterare, vidare ingår bataljonscheferna, valda ombud ur respektive hemvärnsbataljon, representant ur rikshemvärnsrådet, frivilligorganisationernas samarbetsorgan samt Veteranföreningen.

Hemvärnsrådet beslutar i viktiga medinflytandefrågor som rör hemvärnets organisation och verksamhet inom Elfsborgsgruppen samt fattar beslut beträffande motioner och andra frågor som har adresserats hemvärnsrådet. Vidare utser rådet ombud med ersät-

tare i rikshemvärnstinget som äger rum vartannat år. Elfsborgsgruppens hemvärnsråd förslår även till rikshemvärnsrådet de hemvärnssoldater som man önskar skall tilldelas Hemvärnets förtjänstmedalj. Rådet beslutar även om tilldelning av hemvärnets bronsmedalj och silvermedalj.

Inom hemvärnsrådet finns följande arbetsgrupper (AG): AG-medalj, AG-motion, AG-högtidsmiddag och AG-stöd. I dessa arbetsgrupper ingår en representant från varje bataljon.

Under 2015 behandlade och tillstyrkte AG-medalj 18 stycken ansökningar, av dessa avsåg tolv stycken Hemvärnets bronsmedalj och sex stycken Hemvärnets silverplakett.

AG-högtidsmiddag arrangerade Hemvärnets 75-årsfirande den 5 juni 2015. Arbetsgruppens succé med fjol-årets middag följs i år upp med middag den 10 juni. AG-stöd behandlar de äskanden om medel som kommer från kompanierna; de granskas och prioriteras för att sedan skickas vidare till Föreningen För Göteborgs Försvar (FFGF). Varje år kommer ekonomiskt stöd från FFGG som går till bataljonernas verksamhet.

2015 inkom 17 motioner inför höstens rikshemvärnsting till Elfsborgsgruppens hemvärnsråd och som behandlades av AG-motion innan beslut togs av rådet att skicka elva motioner vidare till rikshemvärnsrådet för hantering inför rikshemvärnstinget. Av dessa motioner ansåg rikshemvärnsrådet att det redan fanns svar på fem av motionerna, fyra motioner bifölls och två motioner avslogs. De motioner som bifölls hanteras nu av rikshemvärnsrådet.

I tabellen finns kontaktuppgifter till några representanter som du som hemvärnssoldat kan vända dig till.

Välkommen att höra av dig!

MIKAEL BODELL

Kontaktpersoner

41. Bat	Christer Olsson	christer.k.olsson@comhem.se
41. Bat	Christina Petersson	christinap399@hotmail.com
42. Bat	John Malkki	john.malkki@telia.com
42. Bat	Christopher Malkki	c_malkki@hotmail.com
43. Bat	Henrik Lundberg	h.lundberg12@gmail.com
43. Bat	Ronald Blomgren	modde32@telia.com
44. Bat	Thomas Larsson	thomas.larsson@ellos.se
44. Bat	Jan Andersson	jan.hv@comhem.se
AG-stöd	Ronald Blomgren	modde32@telia.com
AG-högtid	Cristina Petersson	christinap399@hotmail.com
AG-medalj	Mikael Bodell	micke@bodell.se

Medinflytandet förbättras ständigt – nu med Västsverige i ledningen

Jan Andersson, 44. Hemvärnsbataljonen, utsågs innan årsskiftet till förste vice ordförande i Rikshemvärnsrådet i samband med rådet 2016-2018:s konstituerande möte och efterträder Håkan Walldén.

Jan Andersson i m/87A – "Daglig dräkt"

I snart trettio år har Jan varit aktiv inom Hemvärnsrörelsen, där han gick med efter att ha gjort militärtjänst som pansarvärnssoldat på I15 i hemstaden Borås. Då, i mitten av 1980-talet pågick det kalla kriget och för Jan fanns försvarandet av Sverige på agendan när han valde att gå med i Hemvärnet. Under de drygt trettio år han varit aktiv har mycket hänt i Försvarsmakten och framför allt inom Hemvärnet och de hot som man ser idag har ändrat karaktär jämfört med under det kalla kriget.

Sedan början av 1990-talet har Jan varit aktiv inom medinflytandet och val-

des in i rikshemvärnsrådet första gången 2007, då han tog en paus i arbetet som bataljonschef. På lokal nivå inom Elfsborgsgruppen har Jan haft många olika uppdrag och varit med i utskotten som behandlat bland annat utmärkelser och motioner och fungerar även som andre vice ordförande i Elfsborgsgruppens hemvärnsråd.

På riksnivå har han varit med som ordinarie ledamot i två mandatperioder och även fungerat som ersättare. Under åren 2009-2011 ingick han i rikshemvärnsrådets verkställande utskott. Det är alltså en mycket rutinerad rådsledamot som nu blivit förste vice ordförande i rikshemvärnsrådet.

För att travestera den nyfikne sportjournalisten – Hur känns det?

– Det känns mycket bra! När jag fick frågan om posten som förste vice ordförande av rikshemvärnschefen funderade jag lite, men svarade sedan ja, utan någon större tvekan.

Utöver engagemanget i Hemvärnet på olika nivåer har Jan ett omväxlande civilt arbete i belysningsbranschen och är en ordentlig drivkraft i Borås Hemvärnsförening som är mycket aktiv – hur hinner du med allt?

– Jag hinner med och har roligt under tiden, säger Jan med ett leende.

Det som Jan bl a ska arbeta med den kommande mandatperioden är att ständigt förbättra kanalerna för medinflytande inom Hemvärnet. Han har sett att det är relativt få yngre soldater som är delaktiga och en sak som kan få de yngre mer intresserade är att modernisera informationskanalerna. Man kan erbjuda en bättre återkoppling till dem som skriver motioner och att man ska försöka sträva efter en viss "avbyråkratisering" i frågorna på lokal nivå. Medinflytandet inom Hemvärnet är ju inget konstigare än värnpliktsråden!

En god början på förbättrandet av medinflytandeåtgärderna var propositionen som lades till Rikshemvärnstinget 2011.

Jan tycker också att man på senaste rikshemvärnstinget, som genomfördes i Uddevalla i november 2015, kunde se en trend som påbörjades redan för fyra-fem år sedan – att antalet motioner till tingen har ständigt ökar och att motionerna är välskrivna. Ju bättre motioner desto större chans är det ju att motionerna går igenom, vilket också visade sig vara fallet på tingen.

– 2015 års rikshemvärnsting hade också mycket bra och informativa föredrag, säger Jan. Text redogjorde försvarsministern Peter Hultqvist för intressanta tankar, vilket innebar en klar förbättring mot de två senaste tingen. Även ÖB Micael Bydén och Allan Widman från Försvarsutskottet höll mycket goda anföranden, avslutar Jan Andersson.

MARGARETA ANDERSSON

"JAG HINNER MED OCH HAR ROLIGT UNDER TIDEN."

Vår logo är denna målning av Nya Älvsborgs fästning, utförd av övlt Arne Håkansson

Kamratföreningen 80 år

Den 1 januari 1915 blev Älvsborgs kustartilleridetachment (KA2 Å) Kungliga Älvsborgs kustartillerikår (KA3). Vid den stora "regementsdöden" 1926 blev KA3 indraget och från den 1 november 1926 fram till 1939 utgjordes Göteborgs kustartilleri endast av en mindre avdelning från KA2 i Karlskrona, som hade till uppgift "att hålla krutet torrt och rosten borta från kanonerna och minorna i Älvsborgs fästning". Med Älvsborgs fästning avses befästningarna på och runt Käringberget med OII fort som centrum.

Från och med den 30 augusti 1939 var Älvsborgs kustartilleridetachment (KA4) placerat inom Älvsborgs fästning och allt eftersom krigshotet ökade, växte och stabiliserades organisationen och den 1 oktober 1942 var KA4 en realitet.

Den 17/1 1936 kallade kommandanten för Älvsborgs Fästning, major Folke Eriksson, till möte avseende bildade av Kustartilleriets kamratförening i Göteborg. Mötet avhölls på restaurang Gamle Port 27/1 där cirka ett hundra intresserade kustartillerister funnit sig.

Kommandanten mj Folke Eriksson

var mycket glad över antalet deltagare och att tidningen Göteborgsposten valt att bevaka mötet och att dagen efter publicera en artikel om föreningens bildande. Syftet med föreningen skall vara att arbeta för gott kamratskap och att värna om traditioner samt att skydda Älvsborgs fästning och OII fort mot förfall.

Under mj Folke Erikssons handfasta ledning genomfördes mötet och bildandet av kamratföreningen beslutades med acklamation. Man hann till och med besluta om föreningens medlemsmärke. Detta märke (siluett av Nya Älvsborgs fästning) är än i dag vår symbol för föreningen och också vår logotype på föreningens dokument.

Föreningen har under åren anpassat sig till verksamheten vid Göteborgs garnison. Vid uppsättandet av Älvsborgs Kustartilleriregemente (KA4) bytte man namn till "KA4 Kamratförening". Arbetet med vård av kustartilleriets traditioner fick ett rejält lyft när en grupp medlemmar under Gustav Lundbergs ledning handgripligen bygger KA4 museum som numera benämns Traditionsrummet. Varje onsdag träffas gruppen och arbetar med samlingarna. Detta utgör stommen i

KA4 fana

föreningens verksamhet.

Efter regementets nedläggning 2005 bytte man åter namn till dagens "Göteborgs garnisons Kamratförening".

Antalet medlemmar har som mest varit drygt 400 i mitten av 1990-talet. Detta i en tid då verksamheten vid regementet var som mest omfattande i och med utbildningen av amfibieförband. Idag är vi drygt 200 medlemmar med en medelålder över 75 år. Nyrekrytering är således en överlevnadsfråga, vilket leder oss till planerad omorganisation.

BOSSE ANDERSSON

Ordförandens rader

Är det någon mer än jag som saknar våren? Vanligtvis brukar jag sätta den tidiga potatisen runt den 20:e april. Så blir det inte i år. Man får vara glad om jorden är tillräckligt varm till

Valborg. Ja, när ni läser detta är förhoppningsvis potatisen färdig att plockas och kan ligga på midsommarbordet. Så nog pratat om mina odlingsbekymmer och över till vår kamratförening.

Jag vill börja med att uppmärksamma att föreningen i år firar åttiotaårsjubileum. Vi kommer att uppmärksamma detta vid extra årsmöte som skall avhållas 17:e november. Se också särskild artikel.

I mitten av mars genomfördes stadgenligt årsmöte med som brukligt cirka 40 deltagare. Förutom de traditionsenliga årsmötesförhandlingarna, där styrelsen beviljades ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2015, fanns en viktig fråga för mötet att ta ställning till. Nämligen slutgiltigt beslut om föreningens ombildning till en sektion inom Göteborgs Garnisonsällskap (GSGBG).

Ett enhälligt möte beslutade enligt styrelsens förslag. Under förutsättning att GSGBG vid sitt extra årsmöte tar beslut om samgående kommer vi att ombilda föreningen enligt det förslag till nya stadgar som legat till grund för vårt beslut. Detta innebär att en ny styrelse om minst tre personer (ordförande, sekreterare och kassör) skall väljas. Vår nya styrelse blir ordinarie medlemmar i sällskapet och övriga medlemmar i kamratföreningen blir extra medlemmar i sällskapet, vilket ger möjlighet att delta i sällskapets aktiviteter och att kunna hyra stuga i skärgården. Se sällskapets hemsida (gsgbg.se) Vidare behöver våra nuvarande stadgar skrivas om och anpassas till ny organisation. I stort sett kan vi fortsätta vår egen verksamhet som tidigare, men med förenklad administration och viktigast – vi kan i denna organisation få nya medlemmar på ett helt annat sätt än idag.

Avslutningsvis vill jag uppmärksamma er på att minneshögtid för förlisningen av bogserbåten Barbara i år genomförs onsdagen 31 augusti klockan 13:00 vid traditionsrummet, dit ni är varmt välkomna.

Jag önskar er alla en varm och solig sommar

BOSSE ANDERSSON

Ordförande

Göteborgs Garnisons Kamratförening

Redaktörens ord

Så var det dags för "gubben" igen. Det är alltför enkelt att få mig att ställa upp när det gäller det skrivna ordet. Det är bara att säga något som att: "Vi vill ha dig! Du kan ju det här. Detta löser du med ena handens långfinger utan problem". Det som inte sägs är att vi kan inte hitta någon redaktör. Vi får ta vad vi kan få. Vi snackar med Kaj. Fjäska lite så ställer han upp!

Det man inte tänker på är att jag ska ersätta någon, som har gjort ett kanonjobb. Trots ibland övermäktig arbetsbörda har Lennart Hammarstrand levererat. Han har jagat för att få in artiklar. Han har redigerat och ibland skrivit själv. Trots att han inte haft tid till det.

Stort tack Lennart, du ska veta att jag bävar inför uppgiften att fylla ut dina redaktörsskor. För att jag ska ha en chans till det behöver jag er kära läsare. Ge mig den där dråpliga situationen eller den spännande utma-

ningen, eller varför inte bara ett kärt minne från flydda dagar. Med spänning och bävan tecknar,

REDAKTÖREN MED RÄTT ATT REDIGERA.

**KAJ MODIG
NYGAMMAL**

Lennart Hammarstrand lämnar över till Kaj Modig

Medlemsavgift 2016

Du som inte betalat medlemsavgiften för 2016 ombeds göra detta snarast möjligt. Sätt in medlemsavgiften, 150 kr på vårt plusgirokonto 4 50 49-4. Tack!

Traditionsrummet

Normalt öppet för besök, efter anmälan via e-post till g.g.kamratförening.se, på onsdagar mellan kl 10.00 – 14.00. Gäller endast medlemmar i Göteborgs Garnisons Kamratförening och de som anmält fullständigt personnummer till föreningen. Anmälan måste ske minst en vecka före planerat besök.

Vi gratulerar!

Födelsedagar	Mån	Dag	År	Födelsedagar	Mån	Dag	År
Wikander Nils	06	18	60	Swala Inger	09	30	80
Stenberg Johnny	06	26	80	Högberg Leif	10	04	70
Sörquist Kjell	07	01	80	Petersson Tore	10	04	75
Dellheden Jan	07	11	70	Åhs Göran	10	09	75
Beskow Håkan	07	19	70	Modig Kaj	10	18	75
Frid Lennart	08	23	75	Green Kent	11	09	65
Fuxén Lars	08	29	70	Jonsson Roy	11	13	70
Jonshede Mats	08	31	60	Thorsell Rolf	11	16	80
Andersson Siv M	09	01	85	Jansson Ragnar	11	26	85
Kärnefelt Bertil	09	06	60	Strandberg Gunnar	12	06	70
Henriksson Robert	09	10	85	Nilsson Lars	12	22	50
Nordström Tor	09	11	85	Lungberg Willy	12	31	60
Lidbark Peder	09	16	75				

Vad händer i vår förening?

Vill du hålla dig uppdaterad om vad som händer i föreningen? T.ex. få tips om "Öppen mäss" med social gemenskap och intressanta teman. Den har blivit något av en succé! För att veta mera om vad som är på gång och för att spara porto och miljö – anmäl din e-post/mail-adress till g.g.kamratforening@hotmail.se

Göteborgs Garnisons Kamratförening
(f d Kustartilleriets Kamratförening i Göteborg)

E-post: g.g.kamratforening@hotmail.se

Postadress: c/o Förmed C, Box 5155, 426 05 Västra Frölunda

Konsalhus

Besök vår webb-plats på gg-kamratforening.se Välkommen!

Traditionsrummets kustspaningsradar (KSRR)

Plats: Traditionsrummets pjäshall i fortbacken vid Käringberget

Tid: En onsdag under vårvintern 2016

Uppgift: Få igång KSRR-stationen som ingår i samlingen

Personer: Ebbe och hans medhjälpare Ulf, Tommy, William och Stig.

Ebbe o Barth vid gjutning av antennfundamentet

► **Lokalen vilar i ett dunkel. Bara några punktbelysningar och en grå dager som sipprar in genom ett par högt placerade fönster lyser upp arbetsplatsen för det trogna gänget. Under lång tid har de tiggat ihop utrustning, burit, släpat, gjutit, kopplat och monterat. Nu är det stora ögonblicket nära. År av slit ska gå mot sin final.**

Huvudströmbrytare PÅ. Knappen Start radardrift PÅ. Nej! Allt är tyst. Måste vara något fel på 500Hz-omformaren för sändaren.

Felsökning. Nytt försök. Ja, nu hör man hur omformaren susar. Spänning ut. Sändaren verkar vara OK. Glada miner. Gå vidare! Men det får bli nästa vecka för just nu kommer vi inte längre.

OK! Ny vecka. Nu kör vi igen. Mottagarens högfrequensdel. Fel där också. Nya kontakter, lödning, mätning, nytt försök. Där var det klart. Dags för mellanförstärkaren och plötsligt – en signal i oscilloskopet!

Framgången allt närmare

Nu är inte steget långt till succé och snart visar sig en bild på PPI. Förkortningen PPI står för Plan Polär Indikator och är ett samlingsnamn för bildskärmar av olika sorter, som presenterar radarbilder. Man ser tydligt ekon från älven och en kontur av Älvsborgsön på Hisingssidan. Ebbe och hans medhjälpare, Ulf, Tommy, William och Stig har lyckats få igång en av Marinens stora kustspaningsradarstationer (KSRR). Glada tjut hörs i pjäshallen!

Det låter kanske inte så märkvär-

digt, men då ska vi ha i åtanke att det är över 20 år sedan dessa radarstationer var i bruk och en viktig del i underrättelseinhämtningen utefter Sveriges kuster. Det tog inte bara två veckor att få igång stationen, men detta fina gäng räknar inte lyckan i tid utan i uppfyllda mål. Vi är hela traditionsbevarande gruppen nere i fortbacken, med Sven-Göran Palm i täten, stort tack skyldig för att de dokumenterar historien, så att vi kan gå dit och vara härligt nostalgiska.

Gänget som lyckats få igång en station i Traditionsrummet ute på Käringberget, har varit tekniker i olika befattningar. Flera med Kustartilleriets Radarskola som bas, men det är 25 – 30 år sedan de jobbade med KSRR. Nu har allt arbete med gjutning, antennarbete, kabeldragning, letande efter hela komponenter och allt läsande i manualer och tekniska beskrivningar äntligen burit frukt.

Det är förmodligen den enda fungerande stationen i Sverige. Utöver vår station så finns en museistation i Karlskronatrakten, närmar bestämt Gruvan. Dessutom finns delar till KSRR på några andra håll i Sverige.

Lite historik

Ur Handbok för Radar S23 M och S 27, utgiven den 1/7 1958 kan man läsa: ”Radar S 23 M, S 27 och S 27 S äro stationer med hög pulseffekt, avsedda för ytspaning eller närspaning. De båda förstnämnda stationerna äro monterade på fartyg, medan den sistnämnda är landbaserad.”

KSRR infördes i Sverige under senare delen 1940-talet. Ett 40-tal stationer köptes från England och fick beteckningen PS-27. Dessa stationer grupperades utefter Sveriges kuster och var från mitten av 1950-talet fram till mitten av 1990-talet den viktigaste marina underrättelsekällan avseende rapportering av sjömål. Under kalla krigets dagar var de bemannade dygnet runt under långa perioder. Från stationen rapporterades även luftmål till flygets luftförsvarscentraler. Stationerna ingick i Örlogsbasens respektive KA-brigadens/spärrbataljonens underrättelseorganisation. För marinens del så kompletterades dessa stationer med flygvapnets tornradarstationer, PS-15, inom dåvarande Milo Ost och Milo Syd. Såväl KSRR som tornradar har utgått och ersatts, delvis med PS-870 som nu,

Den nyuppsatta 8 m breda radarantennen vid Traditionsrummet är likadan som den som stod här på Känsö

tillsammans med nya närspaningsradarstationer, danskbyggda PS-640 används i den fredstida sjöbevakningen. Flera uttrangerade KSRR-stationer skänktes till de Baltiska länderna efter att de blivit egna suveräna stater på 1990-talet.

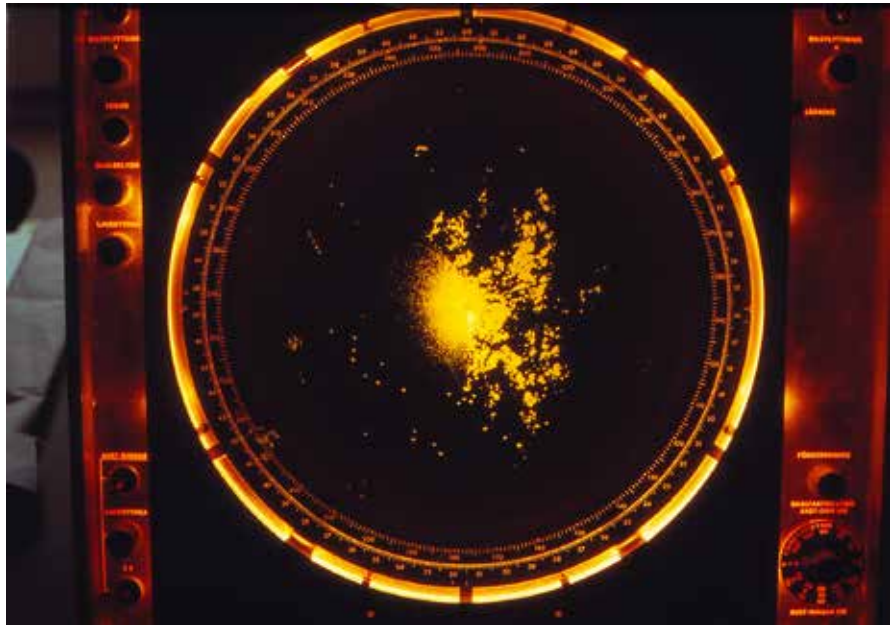
När kustspaningsradarstationerna och även Kustartilleriets Radarskola lades ner överfördes en av utbildningsstationerna från skolan till dåvarande KA 4 museum. Det är till största delen denna station som är kärnan i den som nu snurrar nere i Fortbacken. Men, det är ju inte bara att flytta en station från ett ställe till ett annat. På den nya platsen erfordras mastfundament, antennmast, antenn och plats för sändar/mottagarenheten och PPI-er.

En gång för länge sedan (i slutet av 1990-talet), hade dåvarande KA 4 museum en KSRR-antenn, uppsatt på en låg mast utanför den byggnad som kallas pjäshallen och som idag är förvaringsplats för Göteborgs Garnisons salutbatteri. När denna antenn, på 60 år, var på väg att falla sönder, skrotades den. En ny hade utlovats av Försvarsmakten. För att få plats med en ny och större antenn måste den lyftas upp, så att den gick fri från taket på pjäshallen.

Antennfundament

Som bärare av mast och antenn fordras ett rejält fundament. Det handlar om en rejäl fackverkskonstruktion. Bäraren för vridbordet hämtades från f d RadarS där den tidigare varit bärare för antenn till PA-31. Vridbordet hämtades från det reservdelslager som hölls i Härnösand för de Baltiska staternas räkning. Det snyggades till, framför allt ommålning, och sattes så småningom på plats. Antennen, som också tillhandahölls av FM, har tidigare varit reservantenn för en av KSRR-stationerna på Gotland. Den målades om och skruvades ihop under en vinter i pjäshallen, för att så småningom lyftas upp och skruvas fast vid vridbordet. Ett arbete som också krävde en rejäl lyftkran.

PPI-er, såväl PPI 841 (för sjömål) som PPI-842 (luftmål) erhöles också från FM reservdelslager i Härnösand. Dessa kopplades, efter viss "handpåläggning", till sändar/mottagarenheten och ställdes upp med samma konfiguration som på de radarstationer som en gång existerat utefter Sveriges kuster. Spaningsutrustningen kompletterades också med en ADT (alfanumerisk data-terminal) för rapportering till STRIKA i våra brigad/bataljonscentraler (SLC). (Läs mer om STRIKA på annan plats!)

Radarbild från KSRR Marstrand över T-leden i Kattegatt

KSRR-stationerna var, som sagts, bemannade dygnet runt under långa perioder. Många av de värnpliktiga, som då utbildades vid Radarskolan, gjorde stor del av sin yrkestjänst i den svenska beredskapens tjänst. Ytobserveratörens arbete bestod i att upptäcka och rapportera de sjömål som fanns inom beordrat spaningsområde. Ett arbete som krävde en god kännedom om den fasta ekobilden, så att inte öar och liknande rapporterades som fartyg. De som arbetat som YO känner säkert igen rapporteringen, t ex: "Nytt – tre ett fem noll – femton tusen – ett medelstort – kom!"

KSRR-stationer på Västkusten (f d MKV område)

För att täcka hela Västkusten (Halland och Bohuslän) behövdes ett antal radarstationer. Utöver de fyra som var grupperade inom MKV:s område fanns en KSRR-station på Kullen. För resterande kuststräcka inom Halland fanns närspaningsradarstationer i Halmstad, Varberg, Glommen och Nidingen. För resterande kuststräcka, upp till Norska gränsen fanns KSRR på Käsö, Marstrand, Smögen och Koster. Dessa kompletterades för kustnära spaning med närspaningsradarstationer (NSRR) på ett stort antal platser utefter kuststräckan

KSRR-stationerna utgick ur krigsorganisationen i mitten av 1990-talet. Några, som ingick i den marina sjöbevakningen, var i drift till 2007 då den sista stationen stängdes av. Stationerna har till del ersatts, som tidigare nämns, av PS-870. Dessutom har ett relativt stort antal nya NSRR tillförts för att klara den fredstida sjöbevakningen.

På bilden ovan ser man en autentisk radarbild från den KSRR-station som var inrymd i tornet på Carlstens fästning i Marstrand. Det var en oansenlig men mycket hemlig ingång, rakt framför ögonen på alla turister som gick upp till inre borggården. En ingång som ingen kunde ana att den ledde till en avancerad underrättelsecentral. Ekobilden med nord uppåt är från en blåsig dag, mycket sjöklutter! Längst ut i väster syns ekon från Skagen. Öster därom ett stort antal fartyg som går i T-leden (den stora internationella farleden från Nordsjön genom Kattegatt). Dessutom syns en rad med små ekon från ett flygplan på SO kurs.

För den som vill läsa mer om Flygets och Marinens radarstationer (KSRR) hänvisas till boken Kalla Kriget Luftförsvaret (finns att låna från Traditionsrummets bibliotek), samt Försvarets Historiska Telesamlingars hemsida <http://fht.nu>

**SVEN-GÖRAN PALM/KAJ MODIG,
BILD SVEN-GÖRAN PALM**

En strika-anläggning med displayer och sitt PPI

STRIKA – MITT PROJEKT

Rubriken är inte sann. Det har varit många projekt i mitt yrkesliv både som yrkesofficer och som konsult. Men STRIKA-projektet står ändå ut.

Sommaren 1981 var jag chef för Kustartilleriets Radarskola (CKARadarS). Då bjöd Militärhögskolan (MHS) in mig till den marina tekniska kursens Europaresa som jag hade planerat ett år tidigare. Regementschefen sa emellertid: "Nej, du blir chef för sommarens lottaskola istället."

När lottaskolan väl kommit igång kom Olof Arteus, då på Försvarets Materielverk (FMV) och Bengt Olofsson på TELUB med två tjocka pärmar.

De innehöll konceptet till en teknisk specifikation för ett modernt datorstött stridsledningssystem för Kustartilleriet, både fast och rörligt. De berättade om sina diskussioner i skivarbetet. Jag jämförde med vad jag läst om Marinens gemensamma projekt, och mina både gamla och nya erfarenheter. Vi diskuterade mycket och länge innan de åkte hem för att rapportera.

Ett år senare, efter mycket stabsarbete och komplicerade förhandlingar,

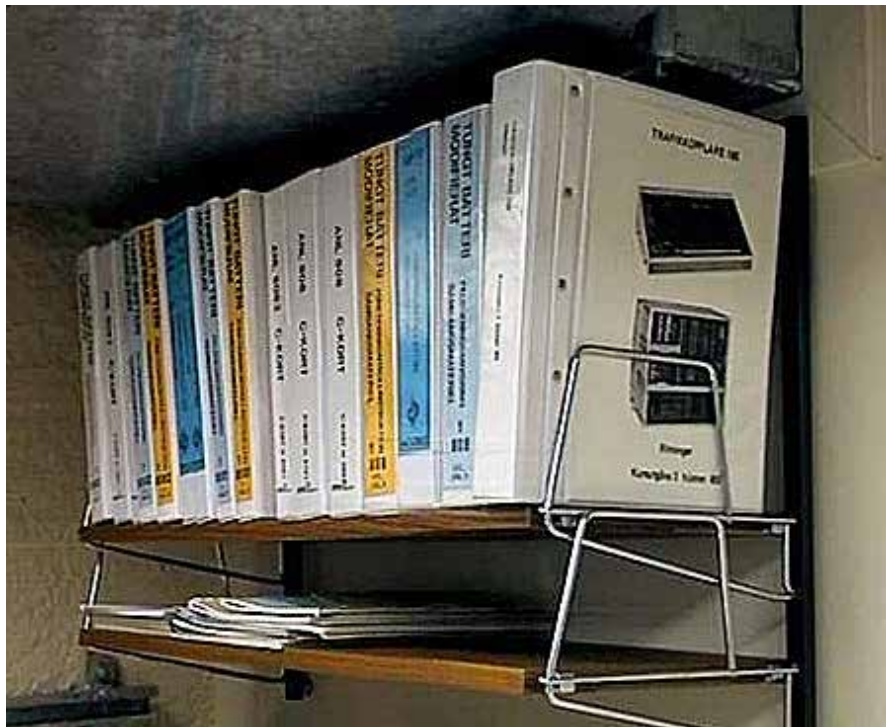
hade Marinen lagt sin beställning på ett nytt stridsledningssystem. Beställningen skulle konkretiseras i en produktspecifikation. Alla KA-krav skulle förklaras. Prototyper skulle byggas. Dataprogram skulle skrivas och allt provas för att tillverkas och sedan installeras. Många skulle utbildas.

Marinstaben förstärktes och jag blev projektledare i bortåt tio år, vid sidan av ordinarie befattningar. Många blev, som sagts, engagerade i gamla och nya

befattningar med mycket extrajobb. Sven-Göran Palm omsatte vårt gamla arbetssätt i stridsledningscentraler och radarstationer till en helt ny miljö. Han jobbade säkert halvtid i Stockholmsområdet i flera år till dess systemutprovningen kom igång på KA4 Radarhöjden någon gång 1984.

Installationen startade parallellt med proven. Först med artilleriförbandet 12/80 och sedan med fasta förband. Nu hette systemet STRIKA 85 på förslag från Sven Olby som var systemledare för 12/80. Det blev många system och allt var inte klart förrän 1992 med

Manualsamlingen var minst sagt omfattande

Västkusten som sista förband.

Om jag minns rätt fick vi 17 centraler till fasta spärrbataljoner, 10 till KA-brigadstaber och motsvarande, elva till prioriterade tunga batterier, fem till fasta spärrkompanier och hundratal terminaler till övriga batterier, radarstationer och fasta minspärrtroppar. Vårt rörliga KA fick tre bataljonscentraler (två kärror var) och sex battericentraler till 12/80. Sex kärror gick till rörliga spärrbataljoner och två till tung kustrobot. Det blev utbildning för användare på alla nivåer, inte minst på Radarskolan och sedan vid krigsförbandsövningar, befälsövningar och krigsplanläggning.

Mycket var planerat, bland annat skulle det göras en halvtidsmodifiering eftersom datorutvecklingen gick fort på 1990-talet. Det blev nedläggning av hela Kustartilleriet istället!!

Det som finns kvar idag är en halv bataljonscentral i vårt Traditionsrum ute på Kåringberget och en del finns att beskåda på andra museer.

Det var ett stort projekt. Det är värt att utvärdera och genomlysas. Den bilden ska bli en del i Försvarets

Historiska Telesamlingar (FHT). Bengt Olofsson med flera håller på att samla material. Mycket finns att hitta om materiel, teknik och allt utvecklingsarbete. Det som saknas mest är personliga erfarenheter från användare. Dessa rader är ett utrop om hjälp med dina erfarenheter.

Jag söker information och minnen från användare på alla nivåer. Förbandschefer, stabsmedlemmar, operatörer, specialister, biträden, tekniker, och inte minst utbildare. Skriv gärna och berätta vad Du varit med om i STRIKA-sammanhang. Skicka gärna e-post eller hör av dig på annat sätt om du vill dela med dig av dina erfarenheter.

Jag kan också tänka mig att samla intresserade en trappa upp på mässen vid någon "Öppen Mäss" efter sommaren. Inbjudan kommer.

E-post till mig eller Sven-Göran Palm mottages tacksamt.

Fred Backlund, fb@baqual.nu

Sven-Göran Palm,
sgpalm@outlook.com

”EN KOMPROMISS ÄR KONSTEN ATT DELA EN KAKA, SÅ ATT ALLA TROR DE FÅTT DEN STÖRSTA BITEN”

Winston Churchill

28 cm kanoner på Oscarsborgs festning

Norgeresa 22-24 april

Nitton deltagare var vi som under Jan Anderssons ledning for med buss mot Norge för besök av kända befästningar. Efter lunch i Drøbak – ”Drøye bakker” fortsatte vi resan mot färjan som skulle ta oss över till Oscarsborgs festning som ligger på öarna Søndre och Nordre Kaholmen i Drøbaksundet, ca 40 km söder om Oslo.

Här på öarna lades redan 1643 grunden till en fästning. Under 1800-talet gjordes en storstilad utbyggnad och vid unionsupplösningen 1905 var Oscarsborg Norges kanske starkaste militära resurs. Mest känt är Oscarsborg för sänkningen av den tyska kryssaren Blücher den 9 april 1940. Det norska kustartilleriets befälsskola bemannade fästningen natten före. Högsta befäl fördes av överste Birger Eriksen. Kryssaren Blücher anförde då den tyska anfallsstyrka som var på väg uppför Oslofjorden mot Oslo för att ockupera huvudstaden. Klockan 04:21 kommenderade Eriksen eldgivning från kanonerna ”Moses” och ”Aron” (lite ironi då kanonerna var tysktillverkade och att de dessutom bar judiska namn). Avståndet till fartyget var då 1.400 meter och båda kanonerna träffade sitt mål. Kryssaren träffades även av kanoneld från en annan befästning på den östra sidan av fjorden; Husvik- och Kopåsbatteriet. Från Oscarsborg avfyrades två torpeder, den första träffade i förskeppet, den andra midskepps. Klockan 06.22, två timmar efter första salvan från Oscarsborg, gick den 18.200 ton tunga kryssaren till botten. Omkring 1.000 tyska soldater och sjömän miste livet i samband med förlisningen. Ytterligare 1.400 ombord-

varande lyckades rädda sig i land. Tack vare att man lyckades försena den tyska invasionen genom att sänka Blücher, så fick man tid till att evakuera kungafamiljen, regeringen och även Norges guldreserv.

Efter en utmärkt guidning på öarna och som avslutning besök i det underjordiska torpedbatteriet vände vi åter mot färjan och därefter fortsatt bussresa mot Oslo för inkvartering på hotell.

Nästa morgon promenerade vi till Akershus festning där vi fick en utomordentlig guidning och fick bl.a. se cellen där Vidkun Quisling satt fängslad. Innanför fästningsmurarna finns också Hjemmefront-museum vilket också besöktes. Efter lunch valde några att ströva runt i centrala Oslo medan andra fortsatte med att besöka Forsvarsmuseet i Oslo.

Söndag morgon lastade vi in i bussen och styrde kosan mot Halden (benämnt Fredrikshald mellan 1665 och 1928), och Fredrikstens festning. Vår guide Övlt Magne Rannestad mötte upp på torget och därefter började en brant promenad upp mot fästningen. Vid den gamla ”Ydre Borgerskandse” gjordes en halvhalt och Magne Rannestad berättade om striderna här 1716 då vår Karl XII intog Kristiania (Oslo).

Magne och Sven vid minnesstenen från striderna 1716

Innan vi fortsatte klättringen upp mot fästningen hedrade vi de här stupade norrmän och svenskar genom kransnedläggelse, tal av Sven Wergård och en tyst minut.

Under fortsatt guidning av Magne fortsatte vi upp mot själva fästningen där vi också intog en härlig lunch med öl och snaps på Den gamle Kommandant. Efter lite rundvandring på egen hand, var det dag för återtåg till kaserngården dit vi anlände strax före 17.00.

Ett stort tack till vår reseledare Jan Andersson för allt förarbete han tillsammans med andra lagt ned för att denna resa blev så lyckad och trevlig.

PEDER MAGNUSSON

Kungl Älvsborgs kamratförenings årsmöte 2016

Den 31 mars höll föreningen sitt årsmöte under ledning av Svante Bergh som ordförande och Jan Andersson som sekreterare.

Före mötet bjöd föreningen de gästande medlemmar som infunnit sig på ärtsoppa med pannkakor. Vidare gav Svante Bergh sin syn av läget i vår del av Europa och vårt förhållande till Putins Ryssland samt medlemskap i Nato eller inte.

Mötet

Efter det att dagordningen godkännts och övriga formalia avklarats beviljades styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2015. Årsavgiften

för 2016 fastställdes till 300 kronor, samma som föregående år. Kassören Jan Anderssons förslag till budget för 2015 fastställdes av årsmötet.

En fråga hade väckts av enskild medlem; Glenn Altsten, som handlade om att från Kamratföreningens sida försöka värva medlemmar till SVOF. Lars Rehn erhöi en mycket fin guldplakett efter 25 år som styrelsemedlem i Kamratföreningen. Plakett i denna valör var den första som utdelats.

Val och konstituering av styrelsen

Till ordförande för ett år omvaldes Svante Bergh och till vice ordförande

på ett år omvaldes Sven Wergård. Sekreterare Iréne Samuelsson, kassör Jan Andersson, Mässdirektör Leif Nilsson, Ledamot Saga Brandt, Ingemar Ström, Sture Andersson och Falco Guldenphennig. Revisorer Roy Karlsson och Lennart Ottosson, som ersättare Åke Hell och Lars Rehn. Adjungerad från Elfsborggruppen Hanseman Samuelsson. I valberedningen omvaldes Jan Andersson, sammanställande, samt Carl Gustaf Eliasson.

LARS REHN

Regementets Dag och Regementsmarschen

Under eftersommaren har vi förutom alla föredrag två stora aktiviteter. Lördagen 27 augusti har vi liksom förra året Regementets Dag. Evenemanget blev då så lyckat att det bestämdes att även i år ordna likande.

Bilder från förra årets Regementets dag

Portarna öppnas kl 10.00 och kl 11.00 konserterar Hemvärnets Musikkår Borås. Chefen för Hemvärnsbataljonen tar mot sin trupp och Fristads Drillflickor gör sin uppvisning. Karolinerna visar exercis från förr. Vi får besök av utländska soldater och tillfälle ges för åkning med terrängbilar och även med häst o vagn. Det finns mycket att se och lyssna till, bl.a. hunduppvisning och hur man räddar liv. Under hela dagen kan man besöka olika föreningar, bl a Civilförsvaret samt lyssna på olika före-

drag om Försvarsmakten idag och hur det var förr i tiden på vårt regemente.

Det finns möjlighet till lunch, ärtsoppa, varm korv mm. På mässen kan man få kaffe, eller varför inte gå upp till Laddatorpet och se hur den indelte soldaten bodde? På eftermiddagen får man vara med på realistiska stridsövningar med larmstyrka, stridsvagnar och KP-bilar, samt stridsföreläsning med 44. Hemvärnsbataljonen. Sist visas en parad med terrängbilar som sätter punkt på Regementets Dag 2016.

Regementsmarschen

Den andra aktiviteten är Regementsmarschen som går av stapeln den 8 oktober med som vanligt start vid Fristads Folkhögskola, där I 15 fram till 1914 var beläget. Marschen har blivit en årlig tradition för att minnas de då värnpliktigas marsch till sina nybyggda kaserner i Borås. Man går efter den vackra stranden av Öresjö och över Rya Åsar fram till Laddatorpet på regementsområdet.

PEDER MAGNUSSON

FAKTA

Nostalgi

Lars Rehn har sparat en gammal tidning från 2:a världskriget. Det är Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning från lördagen 10 mars 1945 och vi återger här tre artiklar.

Rullande slagskeppet lyfter sig själv i håret liksom den nya jeepen

För den stora allmänheten torde det inte vara känt att den svenska armén nu också fått sin jeep, som nu konkurrerar med importerade tyska terrängpersonvagnar "Tempo" som inte visade sig särskilt effektiva, liksom övriga tyska importerade vagnar. Det är Volvo, som konstruerat och bygger den och den militära expertisen har funnit den utmärkt. Fabriken har genom denna nyskapelse ytterligare bevisat, vilken kvalitet den kan åstadkomma. Alla importerade vagnar är öppna eller har sufflett, vilket inte räcker i vårt klimat med tanke på stabsbil med radiostation.

Terrängframkomligheten och bekvämligheten är utmärkt. Den klättrar över stock och sten och på landsväg går den lika snabbt som vilken personbil som helst. Militären kommer att kalla den tgb mod 43.

Vad beträffar "slagskeppet" är det den största terrängdragbilen även den en Volvo kommer att kallas m/42 med tjänstevikt på 10 ton och totalvikt på 14 ton. Det är en jätte med oerhörd styrka, som är avsedd att dra den nya 10,5 cm Lv-kanonen mod 44 som väger 11 ton, eller 15 cm haubitsen på drygt 5 ton, inte enbart på väg utan även i terräng. Servicepersonalen åker i den rymliga

TGB mod 43. Foto Hans Kårholm.

hytten.

Bilen provades vid de stora vinterövningarna i Dalarna och fick då ordentliga bevis vad "skogens slagskepp", som militären döpt den till. Där den klarade sig förnämligt i den ovanligt djupa snön. Med sin sexhjulsdraft och individuellt fjädrande hjul tar den sig fram över betydande svår terräng. För att citera en officer; "Med slagskeppet klarar man sig alltid och den kilar fram

lika behändigt som en buss på Avenyn i Göteborg."

Vidare visades en pansarbil m/31 som byggts om och är avsedd för en fördelningschef och två adjutanter som från bilen kan leda striden. 6 mm pansarplåt och en kulspruta samt två kulsprutegevär för säkerheten.

Kartor stolar och telefon som kan kopplas till det fasta nätet och givetvis kan radio medföras i pansar bilen.

Oslo – Tysk officer sköt fånge som rökade

En rysk krigsfånge blev häromdagen skjuten på järnvägstationen i Hammar. Ryssen rökte på en cigarettfimp som han kommit över. En tysk officer såg det och beordrade ryssen att ögonblickligen kasta den. Ryssen var tydligen inte rask nog. Han sköts ner inför många civilas ögon.

Tre norrmän har dödats vid osedvanligt råa överfall av tysk Gestapo och quislingnorsk statspolis i Oslo samt en ung kvinna skadades allvarligt. Två av dödsopfren kvävdes vid ett blodigt uppträde vid Nytorvet 3.

London – 9:e pansardivisionen första kompani förändrade hela västfrontssituationen

Regmagenbrohuvudets tillkomst var en lika stor överraskning för Eisenhower och den allierade krigsledningen som för fienden. Amerikanerna hunno fram till Ludendorffbron, som tyskarna inte sprängt, patruller gingo över och upptäckte till sin förvåning att de kunde klippa av elledningarna till sprängsatserna, om

de skyndade på. Om kompani A ur 9 pansardivisionens 27 infanteribataljon hade nått bron blott tio minuter senare skulle vi aldrig ha varit över på den här sidan och kriget i väster skulle på obestämd tid ha bromsats upp framför floden Rhen. Tyskarna skulle spränga bron kl 4 på onsdagseftermiddagen. Kompani A med löjtnant Carl Timmerman i spetsen tog sig över bron kl 3.50. Den historiska passagen var räddad.

GHT 10 mars 1945

Himmlers massör på mässen

Nåja, i alla fall hans son! En kväll i april fick vi på vår mäss vara med om något unikt, nämligen sonen till Himmlers massör, Arno Kersten, som berättade om sin far, Felix Kersten.

Arno Kersten berättade om sin far och Himmler

En anledning till föredraget var att Jan Andersson planerar en resa till Berlin och har besökt Felix Kersten gård, där förhandlingar med Himmler skedde och som ledde fram till frigivning av många tusen fångar.

Felix var tysk men flyttade i unga år till Finland där han blev finsk medborgare. Familjen ägde ett gods utanför Helsingfors där Felix växte upp. Under inbördeskriget 1918 mellan röda socialdemokrater och de vita konservativa kämpade Felix på de rödas sida. Felix Kersten hade tanken att studera till läkare men det var besvärligare i Finland så därför sökte han sin utbildning i Tyskland.

Det blev inte som han tänkt med läkarutbildningen utan han började sin utbildning till massör och blev med tiden mycket känd. De styrande i landet fick upp ögonen för den kunnige massören och Heinrich Himmler som led av mycket svåra muskelsmärter anlät honom och blev förvånansvärt bra redan efter några gånger. Han fick därefter bli Himmlers personlige massör.

Genom den nära kontakten mellan de båda blev det en sorts vänskap som Felix sedan utnyttjade och kunde

påverka Himmler med att frige ett stort antal koncentrationslägerfångar.

När kriget närmade sig slutet och Folke Bernadotte med de "Vita bussarna" kom in i bilden spelade Felix en betydande roll med hjälp till honom. Av politiska orsaker fick inte Felix Kersten det erkännande han skulle haft för sin insats, den som ledde fram till frigivandet av över 15.000 fångar.

Sonen Arno fick ärva alla faderns förda journaler över Himmlers behandlingar, som inte bara innehåller medicinska anteckningar, utan även vad dom talade om, t ex vädjande om frigivningar av fångar.

Vi åhörare fick höra en berättelse och information om personer och händelser under Tredje Riket, som aldrig förut berättats tidigare.

LARS REHN

Jan Leijonhielm drog fullsatt mäss

Vi hade glädjen en kväll i april att få besök av en av Sveriges främsta rysslandskännare, Jan Leijonhielm, som talade under rubriken "Hotet mot Östersjöområdet från Putins Ryssland".

Han framhöll att det finns många orostecken med en rysk aggressiv retorik och psykologisk krigföring som överflygningar, kränkningar och sannolika ubåtsintrång samt övningar med udden riktad mot väst. Även orosmoment med upprättande av nya förband i vårt närområde samt ökad militär underrättelsetjänst mot Sverige.

Putin är stark i sin inrikespolitik och uppvisar tydliga drag av en ny nationalism. Jan menar att Putin har tyckt sig svikas av övriga länder och strävar därför efter att dominera närområdet. Hans popularitet är ett resultat av hotbilden som målas upp i Ryssland och Putin visar sig gärna på bild med bar överkropp och med en rysk automatkarbin skjutklar i handen – alltså en riktig macho-man! Fortfarande är det väl nästan 80 % av ryssarna som stöder honom.

Tyvärr är det nog så att i hans omgivning är de flesta ja-sägare och oroade över att landets resurser minskar på grund av låga oljepriser.

Putins visioner enligt Jan är att Ryssland skall bli respekterat eller fruktat och skall axla en roll som brygga mellan öst och väst. En aggressiv nationalism stärker främlingshatet och den ryska kulturen, kyrkan och historien skall utgöra det starka bandet med framtiden.

Putins framtidsscenario: USA/NATO utgör huvudfienden, men även globalisering, demokrati och separatism. Frågan är om Kina är reell strategisk partner eller

fiende. Ett fortsatt återskapande av ett imperium har alltid prioritet – tidigare misstag kan rättas till. Föredragshållarens slutsatser: Ryssland fortsätter vara oförutsägbart. Aggression utåt är sannolikt bestående element. Önskan att dominera i närmsta omvärlden kvarstår och militär upprustning fortsätter.

LARS REHN

Jan Leijonhielm berättade om hotet från Putin

2016 är ett speciellt år. Tyvärr är vi utsatta för hot dels från Putin och Ryssland och dels genom terrorattentat. Varför utsätts vi t ex för attentat mot master, IT-attacker mm? Är det förövningar för något större?

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

2016 är ett speciellt år. Tyvärr är vi utsatta för hot dels från Putin och Ryssland och dels genom terrorattentat. Varför utsätts vi t ex för attentat mot master, IT-attacker mm? Är det förövningar för något större?

Området är illa ägnat åt att låta övergrepp inträffa, innan vi agerar! Det är nu viktigt att vi snabbt vidtar åtgärder och lägger ökade resurser på försvar och säkerhet. Verksamheten vid Älvsborgs Regementes kamratförening går bl a av dessa skäl för högttryck. I vår har vi t ex haft ambassadör Thomas Bertelman som föredragshållare runt ämnet: "Tre skäl varför jag anser att Sverige bör gå med i NATO". Föredraget finns fö att läsa under Natobloggen. se. Vi hade rekorddeltagande med 108 gäster och fick snabbt ordna extra platser i vårt fina bibliotek!

Vi har haft besök av Jan Lejonhjelms

som är fd chef för Rysslands- och Öststatenheten vid Forsvarets Forskningsinstitut. Han gav en utmärkt exposé över det hot Ryssland utövar mot Östersjöregionen.

Vid båda dessa tillfällen har samverkan skett med Föreningen för Göteborgs Försvar. Ett antal medlemmar har anslutit till föredragen med buss. Föreningen stödjer vår verksamhet på ett mycket värdefullt sätt.

Nyligen har vi haft Eli Göndör som talare runt islamisk terrorism och Daesh (IS). Han är från Israel och känd från TV och olika debatter. Även här var det fullt i lokalen. Vi har dessutom ordnat torp-aftnar och lyssnat på flera militärhistoriska föredrag.

Det pågår nu förberedelser under Jan Anderssons handfasta ledning för att genomföra Regementets Dag den 27 augusti. Många frivilliga

har anmält sig för att stödja detta. Flera militära myndigheter och civila organisationer kommer att medverka respektive stödja evenemanget. Det ser ut att bli riktigt bra. Lägg in det i almanackan!

I höst kommer vi att ordna ett flertal evenemang på motsvarande sätt. Vi vill bl a se hur man från de olika försvarsgrenarna tycker att man snabbt kan åstadkomma ökad militär effekt. Kan värnplikt i någon form bli aktuell igen? Hur kan man öka Hemvärnets effekt? Dessutom bedömer vi att terrorhotet har ökat. Sabotageverksamhet har i allmänhet ett syfte och kan ligga inom ramen för en plan. Vi kommer därför att utveckla våra kunskaper även inom detta viktiga område, och bl a fundera över vad Daesh kan komma att genomföra.

Bry Er! Det är allvar nu.

**SVANTE BERGH
ORDFÖRANDE**

Älvsborgsbataljonens stab på övning LedR

20 - 24 januari övades Älvsborgsbataljonens stab tillsammans med tio andra hemvärnsbataljoner på övningen Celtic Bear 2016 vid Ledningsregementet i Enköping.

Vartannat år deltar varje hemvärnsbataljonsstab i denna övning på LedR. Övningen syftar till att vässa staberna så att de ska kunna klara av att leda hemvärnsförbandens alltmer kvalificerade uppgifter. Vid årets övning deltog förutom hemvärnsbataljonsstaberna också representanter för polis, länsstyrelse, räddningstjänst och kommuner.

Övningens scenario var att Sverige först hotades och sedan angreps av den spelade motståndaren Jeltland. I övningens slutskede var det alltså fullt krig i Sverige. Övningen pågick dygnet runt och Älvsborgarnas uthållighet sattes på prov. Stabschefen Erlings stabsarbetsplan fungerade utmärkt och uppgifterna löstes med bra betyg från övningsledningen.

Förutom att planera, rapportera och leda verksamheten övades förmågan att samverka med andra myndigheter. Journalister från den fiktiva TV-kanalen "Kanal 16" såg till att personal fick öva i att hantera intervjusituationer som sedan spelades upp i intern-tv.

Övningsledare var chefen för Hemvärnets stridsskola, överste Björn Ols-

son. Militärregion Väst deltog också i övningen och dess stab fungerade som högre chef. Chefen för MRV fick bekanta sig med staben under sitt chefsbesök, där stabens sektionschefer redovisade läget samt hur uppgifterna skulle lösas. Besök gjordes också av rikshemvärnschefen, Roland Ekenberg. Han följde hela övningen och uttalade sin belåtenhet över att staberna fick denna möjlighet till realistisk övning.

Under övningen gavs tillfälle till utbildning i de funktioner som stabens sektioner håller i. Bland annat gavs utbildning i krigets lagar av jurister från högkvarteret.

Allt som staben under tjänsteför rättande bataljonschefen Cristians ledning arbetade med, följdes av en rad stabsinstruktörer som noga noterade allt som gjordes. Vid slutgenomgången fick staben idel lovord och alla åkte tillbaks till Borås trötta men nöjda efter väl förrättat värv.

MATS JONSSON

Hästen i arméns tjänst

Många har säkert, när man har läst en historisk roman eller i andra sammanhang, reflekterat över hur tillvaron kunde gestalta sig på den tiden när samhället var helt beroende av hästar. Vi har ofta svårt att förstå att det man då genomförde var möjligt.

Förberedelser på Kviberg i början på 1900-talet inför marsch till Tänga Hed

Vi har säkert också många gånger svårt att sätta oss in i och förstå vilka resurser som krävdes och hur man kunde klara av den nödvändiga logistiken. Hur kunde man säkerställa nödvändiga hästbyten utefter marschvägen under en längre transport eller förflyttning? Vem såg till, att de resurser som armén behövde, men inte själv förfogade över, kom fram? Följande korta episoder och sammanställningar speglar verksamheten vid artilleriet på Kviberg i Göteborg. Säkert såg det likartat ut på många andra ställen inom armén.

Under den indelta arméns tid

I ett reglemente fastställt 1805 reglerades tillgången på hästar för förflyttning av personal i kronans tjänst i freds- och krigstid. En fältmarskalk reste med åtta hästar, en general med sex, en överste med fem, överstelöjtnanter och majorer med fyra, kaptener och löjtnanter med två och övriga med en häst. Enbart för resor i kronans tjänst togs alltså ett stort antal av landets hästar i anspråk. För att klara materieltransporter togs dessutom disponibla hästar hos skjutsningsskyldiga bönder i anspråk.

Under Svensk-franska kriget, förflyttade sig år 1807 en kapten, ytterligare nio befäl och 114 meniga i ilmarsch, "marche forcée", från Kungl. Göta Artilleriregemente till Skåne

för att ställas till generalguvernören Tolls disposition. För detta uppbådade landshövdingeämbetet redan i Göteborg 87 hästar. Någon tung materiel medfördes ej och persedlar och annan lättare materiel packades i åtta packlådor. Varje packlåda lastades på en egen kärra. Var och en av dessa var så tung att det krävdes två hästar för att dra kärran. De meniga fick så långt möjligt åka på kärror. Allt hade gjorts för att transporten skulle kunna genomföras så snabbt som möjligt. Trots det beräknades "marschrouten" så, att till Halmstad skulle det ta två dagar. Hästbyte skulle genomföras ungefär var femtonde kilometer. För att transporten skulle kunna genomföras utnyttjades i olika etapper sammanlagt 870 hästar bara för sträckan till Halmstad.

På 1900-talet

A2 på Kviberg hade 1919 ansvaret för en krigsorganisation som bestod av bl.a. ett fördelningsartilleriregemente, en artillerikår och en ammunitions-kolonndivision. Det fanns ytterligare förband i organisationen i form av positionsartilleri, reserv- och depåförband.

Vissa av dessa förband hade få hästar i sin organisation. När reserv- och depåförband fick sina hästar är svårt att få fram uppgifter om. Om vi utgår från att de tre först nämnda

förbanden var fullständig utrustade så får vi fram följande behov av hästar. Fördelningsartilleriregementet med sina fyra divisioner och totalt 44 artilleripjäser hade enligt gällande organisation 480 ridhästar, 1.168 draghästar och 91 pack- o reservhästar. Artillerikåren med sina tre batterier och tolv pjäser hade 115 ridhästar, 302 draghästar och sex reservhästar. Ammunitionskolonndivisionen hade 130 ridhästar, 672 draghästar och 27 reservhästar. Totalt skulle regementet förse sina huvudförband

med totalt drygt 700 ridhästar, över 2.000 draghästar och ett hundratal reservhästar.

Stam- och ackordshästar

På A2 fanns 447 stamhästar år 1916. Det var hästar som tjänstgjorde dagligen på regementet. Övriga hästar som behövdes i organisationen var så kallade ackordshästar och vid mobilisering togs även civila hästar i kronans tjänst. Systemet med ackordshästar infördes när den indelta armén med sina rusthåll avvecklades. Ackordshästarna ägdes av kronan men var inte i daglig tjänst. Hästarna lånades ut, mot en avgift, till bönder i området. Även ridskolor kunde låna ackordshästar. Under den stora höstmanövern varje år var dock ackordshästarna i tjänst. År 1914 uppgick antalet stamhästar för hela armén till 11.400 varav 6.500 tillhörde kavalleriet. Samma år uppgick antalet ackordshästar till 11.132. År 1939 var antalet ackordshästar 4.860. Antalet ökade sedan under kriget till ca 10.000 hästar.

Vid mobilisering

I samband med mobilisering kunde armén tillföras ytterligare resurser genom utskrivning av civila hästar. Vid 1900-talets början beräknades det att det fanns 103 hästar per 1 000 invånare i Sverige. Sju procent av dessa kunde skrivas ut till tjänstgöring i armén vid mobilisering. Sveriges befolkning var

► år 1900 ungefär 5,2 miljoner människor. Enligt beräkningen ovan innebar det att armén i samband med mobilisering kunde skriva ut i storleksordningen 35.000 hästar.

Åldersklassen 1950/51 var den sista som utbildades i hästdraget artilleri vid A2. I regementets krigsorganisation fanns dock hästar kvar fram till 1957.

Idag finns inte många kvar som kan berätta om armélivet med hästar. Säkert finns det litteratur i ämnet som kan ge oss ökad kunskap men den är inte lätt att hitta. Har du sådana kunskaper eller vet var man kan hitta berättelser eller fakta i ämnet så hör av dig. Kanske kan vi få underlag till ytterligare någon uppföljande artikel.

Slutligen ett stort tack till kapten Christer Fagervall, FömedC, som bidragit med kunskapen om Kungl. Göta Artilleriregementes krigsorganisation.

TORGNY ALLVIN
STYRELSELEDAMOT I FVMA

Besök på Husqvarna museum

Många har säkert, när man har läst en historisk roman eller i andra sammanhang, reflekterat över hur tillvaron kunde gestalta sig på den tiden när samhället var helt beroende av hästar. Vi har ofta svårt att förstå att det man då genomförde var möjligt.

Gänget samlade efter det intensiva studiebesöket

Husqvarna är ett namn som gjort sig känt som en mycket produktiv industriort med många olika inriktningar. Vedspisar, hagelgevär, motorcyklar och symaskiner från Husqvarna är sådant som de flesta av oss har minnen av. Vi valde denna gång att göra ett besök i deras museum för att främst titta på vapenavdelningen som väl är mest intressant för oss inom försvaret.

Efter bussfärd och fikapaus så hittade vi till slut fram till museet. Detta låg nedanför ett berg med ett vattenfall i Husqvarnaån med en rörlig ledning där vattnet tagits tillvara för att driva de maskiner som användes på 17-1800 talet.

Namnet Husqvarna kommer från den kvarn vid fallet som redan 1528 benämndes Husets kvarn. Ordet hus är den medeltida benämningen på befäst anläggning. Kvarnen tillhörde försvarsverket Rumlaborg.

Kronan ägde vapenfaktoriet fram till 1757, då det övergick i privata händer och bytte namn till Husqvarna gevärs-

faktori. Under denna tid tillverkades enormt mycket vapen till den svenska armén. Under senare delen av 1800 talet började man att tillverka civila produkter såsom jaktvapen och symaskiner. Då detta gick bra fortsatte man med kaminer, spisar, cyklar, hushållsprodukter och inte minst motorcyklar. Vem minns inte Silverpilen som var en av de stora succéerna?

Numera är de mycket stora på trädgårds och skogsprodukter. All tillverkning av vapen såldes bort till Carl-Gustafs Stads gevärsfaktori i Eskilstuna år 1989.

Ingen av oss gick besvikna därifrån. Vi hade fått se en mängd olika föremål som tillverkats och inte minst det otroligt stora antalet vapenmodeller, både militära och civila. Man hade också hunnit med att tillverka AK4 innan vapentillverkningen såldes av.

Det mest udda var ett gevär som tillverkats på prov men som aldrig kom i produktion. Det hade en pipa med sex hål (kaliber 22) där alla sex skotten

avfyrades samtidigt. Tydligt gick det inget vidare bra eftersom den aldrig kom i produktion.

Efter detta mycket intressanta besök promenerade vi till ett lunchställe som låg i en gammal pittoresk trävilla och avnjöt en god bit mat innan hemfärd.

För er som inte har varit där rekommenderas ett besök.

BENGT G TÖNNÄNG

Några av alla vapenmodeller i museet.

FAKTA

Göteborgs Hemvärns Veteranförening – GHVF

Du är välkommen att bli medlem i vår förening. Medlemskap i föreningen kan erhållas för varje Hemvärnsveteran, samt de som aktivt arbetat för Hemvärnets bästa under många år.

Vår målsättning är bland annat att främja och utveckla den sociala gemenskapen hos våra medlemmar, att främja studier och studiebesök i ämnen som berör försvaret och samhället och att anordna kamratträffar/möten/resor under gemytliga former.

Kontakta vår Ordf. B.G.Tönnäng 070-3581594 eller sekr. J Jörgensen 0708-255452

Du kan också anmäla dig på www.ghvfgbg@gmail.com

B POSTTIDNING
ÄLVSBORGARNA
Försvarsmedicincentrum
Box 5155
426 05 Västra Frölunda

FÖRENINGEN FÖR GÖTEBORGS FÖRSVAR

Föreningen har sedan dess bildande 1912 haft som ändamål ”att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar inom Göteborg och Västsverige”.

Föreningen anordnar försvars- och säkerhetspolitiska informations möten, seminarier och debatter där kvalificerade deltagare från politik, myndigheter och akademi bidrar.

Som medlem får man den fristående försvarstidningen ”Vårt Försvar”.

För att bli medlem betalas medlemsavgiften på 200 kronor för ständigt medlemskap till föreningens bankgiro 5703-5263. Skicka samtidigt ett mejl till sekreterare@goteborgsforsvar.se med ditt namn, adress och telefonnummer.

FÖRENINGEN HAR EN EGEN HEMSIDA:

www.goteborgsforsvar.se Surfa in och ta del av vårt program med föreläsningar och annan information!

*Årets första nummer är nu ute.
Späckat med intressant läsning.
Skriver gör bl a Polens ambassadör,
rysslandsexperten Gudrun Persson
och terroristforskaren Hans Brun.
kan vara kursiverad.*